

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 15 (3015)

СУБОТА 25 січня 2003 року

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

На приз «Голосу України»

Футзал. У другому турі турніру на приз нашої газети серед команд ЗМІ зафіксовано такі результати: «Ера» — «1+1». 5:2. «Український футбол» — «Україна молода». 11:4. «Команда» — «Інтер». 0:6. «Киевские ведомости» — «Факты». 0:4.

Група А. Телекомпанія «Ера» — телеканал «1+1». 5:2. «Киевские ведомости» — «Факты». 0:4. «Ера» — 6 очок (два матчі, м'ячі — 15—5), «Факты» — 3 (1, 4—0), «Голос України» — 3 (1, 5—3), «1+1» — 0 (2, 5—10), «Киевские ведомости» — 0 (2, 3—14).

Група В. «Український футбол» — 6 (2, 13—4), «Інтер» — 3 (1, 6—0), телеканал «Новий» — 3 (1, 5—4), «Україна молода» — 0 (2, 8—16), «Команда» — 0 (2, 0—8).

Пререконливо виступають команди «Ери» та «Інтера», котрі мають великий ігровий досвід, бо регулярно виступають у різних турнірах та чемпіонатах любительських ліг. Але попереду ще багато боротьби. Найчестолюбніші плани виношують також колективи «Фактів», «Українського футболу», телеканалу «Новий», господарі змагань...

ОФІЦІЙНО

Представницькі спостерігачі

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин очолив спостережну раду Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Як **повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна»**, до спостережної ради, згідно з розпорядженням уряду, ввійшло 17 осіб. Заступником голови ради призначено віце-прем'єра Дмитра Табачника. У складі ради також, зокрема, Міністр культури Юрій Богуцький, Міністр освіти і науки Василь Кремень, Міністр юстиції Олександр Лавринович, Міністр економіки і з питань євроінтеграції Валерій Хорошковський, постійний представник Президента України у Верховній Раді Олександр Задорожній, глава Київської міськдержадміністрації Олександр Омельченко, президент Національної академії наук України Борис Патон.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Похитонов І. П. (1850—1923 рр.)

Зимові сутінки на Україні (1890-ті роки)

Дерево, олія.

Державний музей українського образотворчого мистецтва.

Я ВАМ ПИШУ...

Престиж учителя поза мінімумом

Верховна Рада підняла мінімальний заробіток до 185 гривень. А мене хвилює питання зарплати вчителів, особливо молодих. Вчитель з середньою спеціальною освітою має меншу зарплатню, ніж техпрацівник. А вчитель з вищою освітою отримує 178 гривень, якщо він на повній ставці. До цього ще потрібні освіта, стаж, категорія. Така сама ситуація і в керівників шкіл: молодий директор отримує значно менше, ніж директор зі стажем, виконуючи ту саму роботу. Отакий престиж освіти, і нікого ця ситуація не хвилює. Мітинги, страйки не дають нічого. Як вижити вчителю і школі?

М. РАТУШНИЙ, вчитель.

Новоукраїнка Чорнобаївського району Черкаської області.

ПОГОДА

У неділю та понеділок на території України зберігатиметься хмарна погода з проясненнями. Місцями невеликий мокрий сніг і дощ. В окремих районах туман, ожеледь, на дорогах ожеледиця. Вітер змінних напрямків, 3—5 м/с. Температура вночі від 4 градусів морозу до 1 тепла, вдень від 1 градусу морозу до 4 тепла. У Криму вночі — 0—5 градусів тепла, вдень — 3—8 тепла, без істотних опадів. Лише 28 січня в західних та північних областях невеликі опади. Температура дещо знизиться.

У фарбах, камені й металі

У виставкових залах Національної спілки художників України проходить виставка «Камінний світ луганської землі». Експозиція, своєрідний творчий підсумок 45-річної історії Луганської обласної організації НСХУ, складається з кращих робіт майстрів різних видів образотворчого мистецтва.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

У НОМЕР

Нудьгувати не доведеться

Прем'єр-міністр України Віктор Янукович прибув на Всесвітній економічний форум у Давосі (Швейцарія). Програмою передбачено його зустрічі з керівниками країн Європи, а також з президентом ЄБРР Жаном Лем'єром, першим заступником директора-розпорядника МВФ Анною Крюгер, директором Генеральної ради СОТ Серджіо Марчі, верховним представником ЄС з питань загальної зовнішньої політики і політики безпеки Хав'єром Соланою.

Наш пунктик у порядку денному

Наступного понеділка у Страсбурзі розпочнеться зимова сесія Парламентської асамблеї Ради Європи. Готується до участі в ній і Постійна делегація Верховної Ради у ПАРЄ. Днями відбулася зустріч членів делегації із заступником Голови ВР Олександром Зінченком. Обговорювалися питання порядку денного, а також вироблення спільної позиції народних депутатів з найважливіших для України питань. О. Зінченко, зокрема, висловив упевненість, що ефективна робота делегації сприятиме кращому розумінню проблем нашої держави членами ПАРЄ.

Очевидно, що з усіх питань порядку денного Україну найбільше зачіпатиме «Свобода висловлювань у засобах масової інформації». Доповідач Моніторингового комітету ПАРЄ по Україні Анне Северинсен раніше висловлювала припущення, що ситуація з цим в нашій країні буде однією з вагомих складових дискусії. Нагадаємо також: у листопаді минулого року в Києві побувала делегація Ради Європи, яка вивчала питання функціонування ЗМІ.

У КОМІТЕТАХ ВР

Готуйся до сесії на канікулах

Комітет Верховної Ради з питань соціальної політики та праці у міжсесійний період продовжує роботу над законопроектами, які плануються для розгляду парламентом на третій сесії.

Як повідомляє Інформуправління ВР, планом роботи комітету передбачено підготовку близько 30 законопроектів. Це, зокрема, проект Трудового кодексу України, проекти законів про поширення дії Закону України «Про державну службу» на сфери охорони здоров'я та освіти; про підприємства, що здійснюють посередництво у працевлаштуванні громадян за кордоном; про іноземних робітників в Україні; про надання субсидій окремим категоріям громадян.

Комітет готує низку законопроектів про внесення змін до чинних законів, зокрема пропозиції до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності та контролю за сплатою внесків на соціальне страхування, до законів «Про зайнятість населення», «Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Про колективні договори і угоди», до Кодексу законів про працю тощо.

РЕАЛІЇ

Після свят — фінансове похмілля

Житомир може залишитися без тепла. Газовики погрожують опломбувати частину газових котлів, на що міський голова Георгій Буравков розпорядився не допускати їх до котелень. Місту, вважає він, треба дати шанс вийти з платіжної кризи, яка виникла через сувору зиму, —газу спалюють удвічі більше, ніж торік. До того ж протягом першої половини січня житомиряни, певно, через свята сплатили за теплопостачання лише чверть від потрібного, **повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.**

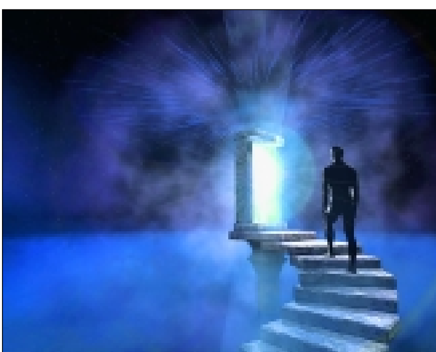
■ Рекордного обсягу переробки вантажів за всю 113-річну історію існування досягнув колектив Маріупольського державного морського торгового порту. Протягом 2002 року тут перероблено 13,7 мільйона тонн вантажів. Майже 1700 суден побували під вивантаженням торік. Такі показники вивели маріупольських портовиків на друге місце в Україні.

Через морські ворота Маріуполя пройшло 5,6 мільйона тонн металу виробництва місцевих комбінатів імені Ілліча та «Азовсталь». Це на третину більше, ніж за попередній рік. Серед інших вантажів — вугілля, кокс, хімічні добрива, контейнери, сірка, глина, руда, зерно.

З початку нового року рівень тарифних ставок та посадових окладів працівників порту підвищено на 20 відсотків. Варто зазначити, що в 2002-му середня заробітна плата загалом становила 1183 гривні, а серед докерів-механізаторів — 2127 гривень, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

■ З першого лютого тарифи на водопостачання для мешканців Запоріжжя зростуть на третину. Хоч як намагався міськвиконком уникнути цього непопулярного рішення, та все ж вимушений був ухвалити його — настав час погашати кредит у 28 мільйонів доларів, узятий під гарантії уряду в Європейського банку реконструкції та розвитку. Вже ближчим часом комунальне підприємство «Водоканал» має повернути банку 7,1 мільйона гривень, а на початку майбутнього року — ще 5,7 мільйона, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Що приховується за туманом — 3

Усмішка Шеварднадзе — 4

Гетьманат
Актуальні роздуми над статтями з новітніх історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво» — 7

96 населених пунктів Західної України залишаються без електропостачання

ПОЛІТИКА

Освоєння родовищ метану

Уже цього року може бути реалізовано спільний україно-американський пілотний проект видобування метану на Донеччині. Про це йшлося під час зустрічі голови Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Андрія Клюєва з керівництвом американської компанії «Energy and Communications Solutions LLC.

Як повідомляє Інформуправління ВР, А. Клюєв висловив задоволення результатами переговорів, відзначивши зацікавленість української сторони щодо залучення інвестицій США в освоєння родовищ метану на Донбасі. А. Клюєв наголосив, що сьогодні США мають найдосконаліші у світі технології видобутку та використання шахтного метану. Обговорено також створення спільної робочої групи з реалізації пілотного проекту.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Справ вистачає

Комітет Верховної Ради у закордонних справах готує до розгляду на третій сесії майже 20 законопроектів.

Зокрема, як повідомив секретаріат комітету, впродовж лютого—липня планується розглянути законопроекти: про представництво України за кордоном; два законопроекти про правовий статус закордонних українців; про основні засади зовнішньої політики та зовнішніх зносин України. Крім того, в полі зору депутатів будуть проект постанови про Звернення Верховної Ради до Президента України Леоніда Кучми щодо входження України до Євразійського економічного співтовариства та проект постанови про вихід Верховної Ради з Угоди про Міжпарламентську асамблею держав—учасниць СНД. Комітет має сприяти ратифікації Угод між урядами України та Сирійської Арабської Республіки, Держави Кувейт, Султанату Оман, Держави Катар.

Комітет у закордонних справах має подати свої пропозиції до ряду законопроектів, зокрема: про іноземних робітників в Україні; про визначення статусу українців, примусово переселених у 1944—1946 рр. з території Польщі в Україну; про Державну міграційну службу України; про підприємства, що здійснюють посередництво у працевлаштуванні громадян за кордоном.

Комітет також передбачає провести виїзне засідання в червні, на якому розгляне питання виконання плану спільних заходів комітету та МЗС України з питань законодавчої діяльності у галузі зовнішніх зносин, активізації міжпарламентських зв'язків як принципової складової зовнішньої політики держави.

ФОТОФАКТ

У Львові відкрито меморіальну дошку на честь першого коменданта Львова — ним 1918 року став генерал-хорунжий УНР Микола Маринович. Дошку встановлено на будинку військової комендатури по вул. Івана Франка.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Судовій системі загрожує параліч

Виконання судових рішень у країні може бути цілком паралізовано, якщо не буде розв'язано питання про фінансування. Про це заявив в інтерв'ю журналістам Міністр юстиції України Олександр Лавринович. За його словами, це питання порушувалося на зустрічі з Прем'єр-міністром Віктором Януковичем.

«Ми опинилися перед проблемою повного паралічу цієї функції», — сказав міністр. О. Лавринович пояснив, що фінансування функції виконання судових рішень забезпечувалося виключно за рахунок коштів державного бюджету. Проте, після прийняття закону про держбюджет-2003, виконавчий збір, що надходив до фонду виконавчого виробництва й забезпечував фінансування служби виконання судових рішень, було зараховано до загальної частини бюджету. Отже, в Міністерстві юстиції не виявилося законних джерел фінансування для здійснення функції щодо виконання службових рішень. Міністр запропонував перевести половину цих коштів —48 млн. грн. — до спеціального фонду держбюджету, щоб Мін'юст мав можливість використовувати їх на законних засадах для здійснення цієї функції. На зустрічі також обговорювалася проблема забезпечення фонду зарплати працівників системи юстиції лише на 77%, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Македонія про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Македонія про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів, підписану 5 березня 2002 року в м. Київ, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 26 грудня 2002 року.
№ 383-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Україною та Португальською Республікою про сприяння та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України **постановляє**:

Угоду між Україною та Португальською Республікою про сприяння та взаємний захист інвестицій, підписану 25 жовтня 2000 року у м. Лісабон, ратифікувати.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 26 грудня 2002 року.
№ 384-IV.

Поправки внесуть виборці

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Народні депутати України Віктор Зайчко та Іван Вернидубов підготували свій варіант проекту закону України про статус міста-героя Севастополя, передбаченого Конституцією України. Як **повідомляє наш власний кореспондент Світлана КАЛИНОВСЬКА**, спочатку депутати передали цей документ на розгляд до міськради, і його водночас з урядовим варіантом має обговорити міськрада. Після публікації в місцевих ЗМІ оцінити проекти зможуть усі охочі. А вже потім законопроекти буде внесено до Верховної Ради, яка, як сподіваються севастопольці, уже цього року ухвалить закон.

Ожили з новим головою

САМОВРЯДУВАННЯ

З обранням Людвіга Пштаковського сільським головою ожили села Оленівка, Боришківці, Жовтневе та Слобідка-Кульчієвецька Кам'янець-Подільського району на Хмельниччині, а сільська рада вийшла в ряд кращих по області. Виконавши бюджет з власних надходжень на 120 відсотків за рахунок впорядкування плати за земельні ділянки, сільський голова скерував чимало зусиль місцевої влади на розв'язання соціальних проблем. Значну матеріальну підтримку мають малозабезпечені родини, ветерани, сільрада утримує двох соціальних працівників. Відремонтовано вулиці, медпункти та заклади культури, відкрито кімнату урочистих подій, більярдну. Не цурається влада і шкіл, хоча вони тепер фінансуються з районного бюджету. Учителі з села Жовтневе розповіли корпункту про ті зміни, які сталися з допомогою голови. Селяни, обираючи Людвіга Пшетаковського, не помилилися. Досі знали його як одного з кращих землевпорядників району.

Молодь приваблює фізкультурно-спортивний клуб «Колос». Сільрада дбає про спортивну форму, інвентар, ініціює проведення футбольних турнірів між командами сіл.

— Згодом у штаті сільради має з'явитися посада спортінструктора, — запевняє голова, — а діти зможуть займатися в секціях тхеквандо. Наша сільрада приміська і, щоб молодь залишалася в селі, маємо добре дбати про створення в ньому сучасних умов життя.

Віра ШПИЛЬОВА.
Хмельницька область.

ПАРТІЙНІ РЯДКИ

Далеко і до об'єднання, і до єдиного кандидата

Центральний провід Українського народного руху ухвалив рішення про змінення назви на Українську народну партію. Про це на прес-конференції повідомив лідер УНР Юрій Костенко. За його словами, для зміни назви партії є кілька причин. Назва «Рух», на думку Ю. Костенка, поступово відійде від використання політичними силами, бо такі поняття, як «рух, фронт, коаліція — це об'єднання тимчасові, які ставлять разові завдання».

Крім того, зазначив лідер УНР, оскільки в даний момент об'єднання двох Рухів не сталося, немає сенсу двом партіям використовувати назву «Рух». Ю. Костенко також повідомив, що 11 обласних організацій Демократичної партії, члени якої братимуть участь у з'їзді Українського народного руху, запланованого на 25 січня, висловили бажання об'єднатися з УНР для створення нової партії.

Кажучи про процес об'єднання двох Рухів, Ю. Костенко підкреслив, що під час обговорення питання об'єднання УНР і НРУ дві партії «пройшли великий шлях». Однак досі не напрацьовано механізм об'єднання двох структур.

Юрій Костенко також зазначив, що опозиційна «четвірка» — «Наша Україна», Блок Юлії Тимошенко, Компартія та Соцпартія — не зможуть висунути єдиного кандидата на президентських виборах, бо у самій «четвірці» «є ідеологічні суперечності», **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

«СОБОРна» в Європі

Ще одне депутатське об'єднання незабаром може заявити про себе у Верховній Раді. Українська республіканська партія «Собор» (лідери — А. Матвієнко, Л. Лук'яненко) ініціюватиме звернення фракції Блоку Юлії Тимошенко про створення міжфракційного депутатського об'єднання «За Україну в об'єднаній Європі».

Повідомляючи про це на прес-конференції в УНІАН, Анатолій Матвієнко, який, нагадаємо, входить до фракції БЮТ, наголосив, що в основу діяльності об'єднання буде покладено «спільну волю до реалізації курсу на європейську інтеграцію України».

Водночас консолідуватися соборівці вважають за можливе на противагу... іншій начебто консолідативній спробі. А точніше, прагненню іншого народного депутата — Олександра Волкова, який, за словами лідера «Собору», вийшов із фракції СДПУ(о), щоб сформувати «нову більшість під Кучму» і «тим самим заблокувати роботу парламенту».

Понад те, УРП «Собор» не проти кардинальнішого об'єднання в одну партійну структуру з Українським народним рухом Юрія Костенка. З тим, щоб зблизити блоки В. Ющенка і Ю. Тимошенко і висунути узгоджену кандидатуру від цих політичних сил на майбутніх президентських виборах і так само пліч-о-пліч діяти на парламентських перегонах.

Принаймні, **як повідомляє УНІАН**, А. Матвієнко і Ю. Костенко заявлять про ухвалення їхніми однопартійцями звернення до голів національно-демократичних партій України із закликом створити єдину «потужну Українську партію», яка б «стала гідним виразником сподівань виборців-прихильників української національної ідеї».

КОНКУРСИ

«Бізнес–кросворд»

Інтернет — проект сприяння підприємництву Міжнародної фінансової корпорації разом з газетами «Голос України» та «Інвест газета» організують спільний конкурс «Бізнес-кросворд».

У кросворді буде представлено запитання за такими напрямами підприємницької діяльності:

— фінансування бізнесу (банки, кредитування, лізинг, фондовий ринок);
— держрегулювання, податки;
— маркетинг і реклама;
— IT-технології;
— бухгалтерський облік;
— менеджмент.

Тривалість проекту: три місяці

Періодичність публікації кросвордів у ЗМІ: один раз на два тижні. Електронну версію кросворда буде також представлено в Інтернеті на сайті: Vlasna Sprava. Info

Участь у конкурсі: для того, щоб узяти участь у конкурсі, потрібно скористатися одним із трьох можливих варіантів передавання відповіді: заповнити електронну версію кросворда на сайті Vlasna Sprava. Info, переслати пронумеровані та класифіковані (горизонталь—вертикаль) відповіді за електронною адресою: crossword@vlasna sprava. info або факсом 490-58-30. Зараховуються тільки ті відповіді, які було надіслано не пізніше, ніж за десять днів від дня виходу першої публікації у ЗМІ.

Система оцінки: відповіді учасників оцінюються за десятибальною системою. Критерії — правильність і швидкість — зі знижувальним рейтингом на 0,25 бала. Інакше кажучи, учасник, який перший надішле правильну відповідь, отримує 10 балів, другий — 9,75 і т. д., аж до 0,25 бала. Для участі в конкурсі потрібно зареєструватися і отримати ідентифікаційний номер: заповнити анкету на сайті Vlasna Sprava. Info або вказати в інших носіях контакту інформацію: прізвище, ім'я, по батькові, адресу, телефон та електронну адресу (якщо є). Переможців визначатимуть за нагромаджувальною системою оцінки результатів —учасник, котрий набере найбільше балів, по закінченні конкурсу отримує головний приз.

Проміжне визначення переможців — кожні два тижні. Засідання журі, нагородження переможців конкурсу — в середині травня 2003 р.

Призи для переможців:

— 1 місце — 1000 гривень;
— 2 місце — 750 гривень;
— 3 місце — 500 гривень.

Організатори конкурсу додатково створюють п'ять заохочувальних призів.

▼ **Конкурсний кросворд — на 8-й сторінці.**

Закінчено розслідування у кримінальній справі щодо Матицина

Прокуратура України закінчила розслідування у кримінальній справі, порушеній стосовно колишнього голови правління закритого акціонерного товариства «Укртатнафта» Володимира Матицина, про що оголошено йому та його захисникам. Усі матеріали кримінальної справи надані їм для ознайомлення.

Матицин обвинувачується в тому, що шляхом зловживання службовим становищем учинив розкрадання грошових коштів ЗАТ «Укртатнафта» в особливо великих розмірах — на суму понад 232 млн. грн. Крім цього, в результаті зловживання службовим становищем, перевищення службових повноважень, що спричинили тяжкі наслідки, Матицин заподіяв матеріальну шкоду «Укртатнафті» на суму понад 55 млн. грн.

Матицин також обвинувачується в незаконному, без обов'язкового дозволу Національного банку України, відкритті та використанні валютних рахунків за кордоном і в незаконному зберіганні вогнепальної зброї.

Після ознайомлення Матицина та його захисників з матеріалами кримінальної справи її буде направлено до суду для розгляду по суті.

Прес-служба Генеральної прокуратури України.

ФОТОФАКТ

Тридцять біблейських персонажів і духовних лідерів різних релігій представлено в експозиції Санкт-Петербурзького музею воскових фігур, розгорнутій у залах Вінницького обласного художнього музею. Серед композицій особливу увагу привертають «Тайна вечеря» за фрескою Леонардо да Вінчі, «Народження Христа» (на знімку), портрети Мойсея і Папи Римського Івана Павла II.

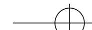
Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

НАДЗВИЧАЙНА СИТУАЦІЯ

Дорогу з'їли каменепади

За кілометр від селища Орджонікідзе під Феодосією активізувався зсув, який остаточно зіпсував єдину гірську дорогу на узбережжі, що з'єднує селище з уже давно зупиненим заводом «Гідроприлад». Паралізованим шляхом машини не можуть підвезти вугілля для опалення, не підступитися й до котельні, яка розміщена на території заводу. Необхідні 450 тисяч гривень лише для першочергових робіт із зміцнення небезпечної дороги, яку «з'їли» зсуви і каменепади та ще й підмило море, селищна влада не може знайти вже кілька років.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Гірка правда краще за святу брехню

ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ

Харківський авіазавод підняв у небо черговий, уже четвертий, Ан-140. Однак досі немає відповіді, що саме сталося в небі Ірану з попередньою машиною, з 6 членами екіпажу і 38 співробітниками авіаційних підприємств з України та Росії.

Загальновідома думка — хай би який був тернистий і часто трагічний шлях в небо, до зірок, людство ніколи не зупиниться на цьому шляху, — як ніколи краще засвідчує момент істини, який сьогодні переживає вітчизняна авіація. Іранська трагедія, здавалося, надовго затьмарить успіхи й досягнення авіабудівників останніх років. Адже загинув не просто літак. Не повернулася з польоту на рідний аеродром еліта вітчизняної авіаційної науки та індустрії.

Але життя триває. Минулого понеділка Харківський авіаційний завод викотив на злітну смугу вже четвертий літак Ан-140 для авіакомпанії «Одеські авіалінії».

На сьогодні це вже другий найновітніший літак, що придбала компанія. Першу машину харківського складання «Одеські авіалінії» отримали майже рік тому. За цей час, кажуть одесити, літак показав себе з найкращого боку. Він виконує майже 20 рейсів на тиждень — на внутрішніх, і міжнародних авіалініях. Менш як за рік завдяки цьому літаку компанія освоїла чартерні рейси до Великої Британії, Іспанії, Марокко, Греції, Сирії, Єгипту. Другий літак лише розширить географію закордонних польотів та збільшить кількість рейсів усередині країни.

За словами генерального директора Павла Науменка, цьогоріч Харківське державне авіаційне підприємство не має наміру зменшувати темпи випуску нових літаків. Заводом заплановано за рік передати українським авіаційним компаніям щонайменше шість Ан-140, ще чотири буде збудовано в кооперації з іранськими виробниками. Окрім того, триватиме робота із введення в експлуатацію на авіалініях нового турбореактивного пасажирського літака Ан-74ТК-300, серед замовників якого — російська компанія «Аерофлот». До того ж на стапелях заводу розпочато складання сучасної його модифікації з подовженим фюзеляжем. Спільно з розробником — АНТК «Антонов» — триває напружена робота за проектом нового регіонального пасажирського літака Ан-148. Він надійде на випробування вже наступного року, і невдовзі його випуск розпочнеться на Харківському авіазаводі. «Все це, — підкреслив гендиректор, — і є найкращим пам'ятником нашим загиблим товаришам».

Для реалізації цих планів підприємство запрошує на роботу майже тисячу нових фахівців. Нових керівників відділів і департаментів, та й весь керівний склад, переведено, можна сказати, на казарменний стан: люди працюють з раннього ранку до пізньої ночі, без вихідних.

Адже будувати треба не лише літаки. Йдеться про відновлення минулого іміджу машини, яку особливо ніхто й не зустрічає аплодисментами на жорсткому світовому ринку літакобудування. Минулого понеділка літаки з харківською маркою вилетіли для участі у виставці в ОАЕ. На початку лютого Ан-140 продемонструє свої унікальні льотно-технічні характеристики в Індії, потім в Австралії, а влітку — у Франції, на відомому авіасалоні в Ле-Бурже, а також на МАКС-2003 в Росії.

Але хай які були б грандіозні плани, питання: «Що все-таки сталося в іранському небі?» залишається відкритим, і чіткої відповіді, що була б зрозуміла фахівцям та заспокоїла суспільну думку, досі немає.

Не пролунало жодних нових версій чи переконливіших відповідей щодо цього і під час передачі літака «Одеським авіалініям». Ті самі заяви: комісія працює, триває напружений пошук, моделювання тощо.

Однак все це схоже на простий психологічний трюк: мовчання — золото. З часом інтерес до аварії згасне, і тоді можна буде як правду запропонувати будь-яку версію. І заперечувати її знайдеться вже небагато бажаючих.

Постає слушне запитання: чому, якщо чорні скриньки було знайдено, не дати їх прослухати журналістам, як це, здається, раніше обіцяли деякі члени державної комісії? Чому немає жодних пояснень стосовно того, спалахнув літак під час зіткнення зі скелями чи ні? Тому що деякі фахівці припускають, що він тягнув до аеродрому, як кажуть льотчики, на соплях, тобто з порожніми баками пального. Про це опосередковано можуть свідчити і необгорілі деталі, що під час аварій завжди горять, та інші факти, які вказують на те, що літак був перевантажений і не мав змоги взяти на борт достатньої кількості пального, чи його було заправлено не в потрібній кількості. Чи не через це літак нібито змінив курс у пошуку місця аварійної посадки?

Все це, підкреслюю, версії і припущення, які не мають жодного офіційного чи документального підтвердження. Але відсутність офіційної інформації змушує авіаторів самостійно шукати відповіді на непрості запитання. По-перше, авіація не терпить замовчування помилок чи прорахунків. По-друге, це саме той випадок, коли гірка правда краще за солодку і святу брехню.

Микола КОСИЙ.

Харків.

АНОМАЛІЇ

Що приховується за туманом

За статистикою, на планеті щорічно пропадає безвісти близько двох мільйонів осіб. Переважна більшість таких зникнень пояснюється цілком природними причинами: вбивства, нещасні випадки, стихійні лиха... Іноді люди «зникають» за власним бажанням. Але частина подій у звичайні рамки не вкладається.

У 1915 році на півострові Галіполі (Туреччина) генерал Гамільтон відправив на допомогу союзникам для захоплення Константинополя частини британського Норфолкського полку. Біля одного з пагорбів на дорозі перед похідною колоною згустилася дивна хмара. Кілька сотень солдатів необачно ввійшли в неї. І тут хмара відірвалася від землі і попливла в бік Болгарії. Солдатів, що ввійшли в неї, більше ніхто ніколи не бачив.

У 1924 році в Іраку британські пілоти Дей і Стюарт зробили вимушену посадку в пустелі. Їхні сліди, що вели від літака, було чітко видно на піску. Але незабаром вони обривалися... Льотчиків так і не змогли знайти, хоча навколо місця аварійної посадки не було ані сипучих пісків, ані закинутих колодязів. Не було в той день і піщаних бур...

1930 рік, селище ескімосів Ангікуні (Північна Канада). Безслідно пропали всі мешканці. У порожніх житлах залишилися одяг, їжа над вистиглими вогнищами і навіть гвинтівки, без яких жоден ескімос ніколи не вийшов би з дому. Мисливець Джо Лейбел, який перший виявив, що село збезлюділо, повідомляв також, що спорожніли навіть могили на сільському цвинтарі. Мерці зникли разом із живими...

Є чимало гіпотез, що намагаються пояснити такі випадки. Одна з них стверджує, що на Землі існують аномальні зони, які являють собою «ворота» до інших просторових і часових вимірів. Дослідники феномену зібрали чимало розповідей про такі зони. Цікаво те, що в багатьох розповідях згадується або червоне світіння, або багряне, а то й просто д и в н и й туман.

Крім того, є чимало стародавніх легенд про людей, що потрапляли на галявини, де феї влаштовують свої свята. У деяких із цих легенд теж згадується дивний туман... Безумовно, багато історій із загадковими зникненнями можуть бути щирою оманою чи просто розіграшем. Але коли припустити, що хоча б частина з них відповідає істині, то які висновки можна зробити? Версію про «рівнобіжні світи» підтримують не лише випадки «зникнень», але й факти не менш загадкових «появ».

У листопаді 1952 року на Бродвеї автомобіль збив невідомого чоловіка. Він загинув на місці. Шофер і свідки запевняли, що жертва з'явилася на вулиці раптово, «немов упала згори». Тіло відвезли до моргу. Поліцейські звернули увагу, що загиблий одягнений у костюм дуже давнього крою. Ще більше їх здивувало посвідчення особи, видане 80 років тому. У кишені жертви виявилися не менш старі візитні картки. При перевірці адреси з'ясувалося, що зазначену в них вулицю ліквідували більш аніж півстоліття тому! Внаслідок подальших пошуків знайшли бабусю, яка повідомила, що її батько пропав 70 років тому за загадкових обставин — пішов гуляти Бродвеєм і не повернувся. Вона показала поліцейським фотознімок, де молодий чоловік, дивовижно схожий на жертву аварії, усміхаючись, тримав на руках дівчинку. На знімку стояла дата: квітень 1884 року...

Улітку 1912 року багато газет Великобританії написали про загадкову історію, що трапилася в залізничному експресі, який ішов з Лондона до Глазго. На очах двох пасажирів у вагоні зі страшним лементом виник літній чоловік. Одяг на ньому був дивного крою, волосся заплетене в косу. В одній руці він тримав довгого батога, в другій — надкушений шматок хліба. «Я Дрейк, візник із Четнема, — голосив чоловік. — Де я? Куди я потрапив?» Один зі свідків побіг по кондуктора, а другий залишився наглядати за дивним містером Дрейком. Коли перший повернувся, то побачив, що візник пропав, а його попутник непритомний. Викликаний кондуктор вирішив, що його розігрують, але на сидінні залишилися матеріальні свідчення пригоди — батіг і трикутний капелюх.

Не менш загадковий випадок, теж пов'язаний із залізницею, стався у 1955 році поблизу Севастополя. За свідченням письменника-мариніста Миколи Черкашина, шляховий обхідник Петро Устименко в ніч на 29 жовтня чергував на залізничному переїзді під Балаклавою. Близько другої години він начебто побачив, як з боку колишньої гілки, побудованої ще в дев'ятнадцятому столітті англійцями, від якої залишився тільки насип, іде потяг. Мало того, що поїзд рухався без рейок, — паровоз і три пасажирські вагончики зовсім не були схожі на звичні радянські моделі і справляли враження дуже давніх. Потяг їхав без вогнів, з боку гори Гасфорта. При переході на головний шлях Петро Григорович ясно почув, як клацнули зняті давним-давно стрілки. Поїзд пройшов, і доглядач вибіг на старе полотно. Там не залишилося жодних слідів, навіть прим'ятої трави.

Наступного разу тривагонна примара з'явилася у вересні 1991 року на переїзді в Полтавській області. Потяг зі щільно закритими шторами, відчиненими дверцятами і порожньою кабіною машиніста рухався зовсім безшумно. На його підніжку, як розповідає Черкашин, вдалося заплигнути дослідникові феномену Василю Лещатому. Він був прихильником версії, що потяг цей через певні причини потрапив у часову аномалію. Наскільки це відповідає дійсності, сказати важко: останній раз Лещатого бачили на площадці вагона злощасного поїзда.

Українські фахівці з вивчення аномальних явищ вважають, що масштабні техногенні споруди так само, як і стихійні лиха, не лише здатні впливати на рух часу, але й можуть стати причиною виникнення хрональних складок.

Ще одна історія, що цілком може підтвердити це припущення, відбулася в наші дні в Кіровоградській області, неподалік від Знам'янки. Родина Семенюків, вирішивши провести вихідні на лоні природи, на автомобілі виїхала до лісу. Вже надвечір, знайшовши затишну галявинку, почали розташовуватися на нічліг. Та почався дощ і трохи змінив плани: ночувати вирішили в автомобілі. Серед ночі чоловік почув стукіт у вікно. Розплющивши очі, він побачив незвичайну постать, освітлену місячним сяйвом. Чоловік був одягнений у знайому з фільмів німецьку військову форму. На шиї в несподіваного візитера висів автомат. Солдат збуджено жестикулював, явно вимагаючи прибрати машину з галявини. З переляку хазяїн насилу зміг завестися. А ледь «Жигуль» подався вперед, позаду пролунав сильний тріск. Величезне дерево впало саме на те місце, де тільки-но стояв автомобіль. Пізніше врятовані довідалися, що під час війни в цьому лісі йшли запеклі бої.

Олег ДЕНИСОВ,
Олег БОНДАР.

У НОМЕР

Телефонну чергу ліквідовано

У Чигиринському районі на Черкащині введено в дію нову електронну телефонну станцію «Тест» на чотири тисячі номерів. Цей адміністративний район став другим в області, де зникла черга на встановлення телефонів, стверджує директор черкаської дирекції ВАТ «Укртелеком» Ігор Лупина. Усього минулоріч кількість абонентів у регіоні збільшилася на 14 тисяч, **повідомляє наш власний кореспондент Лідія ТИТАРЕНКО**.

Задивились лебеді на вроду

П'ять років тому на Ужі, у проталинах між пішохідним і автотранспортним мостами, облюбувала собі місце лебедина зграя. Наступної зими лебеді-шипуни посеред зими знову прилетіли на Уж. Здавалося, так буде завжди. Та якось браконьєри поблизу Оріхівського озера застрелили лебедя й лебідку, й решта зграї цих довірливих птахів полетіла до привітніших місць. Нинішньої зими 11 лебедів знову з'явилися на Ужі, **повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ**.

Минуле шкірить зуби

99 авіаційних бомб, артилерійських снарядів та мін часів минулої війни виявлено і знешкоджено на території Сумщини з попереднього Нового року за старим стилем. До круглої цифри бракувало одного «гостинця». Втім, сотий виявився чи не найстрашнішим за всі попередні.

Убивчий «подарунок» — заржавіла протитанкова міна терпляче чекала свого часу під купою піску, яким посипали тротуари на території Тростянецької райлікарні, **повідомляє наш власний кореспондент Владислав ЖМУРКОВ**.

У фарбах, камені й металі

(Початок на 1-й стор.).

Давно відома луганська школа скульптури представлена працями М.Мажаєва, М.Щербакова, І.Чумака. Малярство художників В.Коробова, В.Кікіньова, І.Губського та їхніх колег вирізняється різнобарв'ям творчих манер. Крім того, відвідувачів, безсумнівно, зацікавлять твори Надії Монастирської — масштабне художнє проектування, графіка А.Бондаря, О.Дудника та О.Білобровського. Загалом на виставці представлено 121 твір 46 авторів.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

«Вони мене вбили...»

СУД НЕ ЙДЕ?

Протягом восьми місяців у Ленінському місцевому суді Вінниці переносять розгляд кримінальної справи за фактом нападу на журналіста

Олексія Терещука, першого заступника редактора газети обласної ради «Вінниччина», члена Національної спілки журналістів України, вже немає серед живих. Відомого в області журналіста із більш як 30-річним стажем роботи поховали недавно: Олексій помер саме на Різдво. На лікарняне ліжко він потрапив після того, як його жорстоко побили хулігани. Понад рік провів у лікарнях Вінниці й Києва, переніс дві операції...

...Того дня, 6 грудня 2001 року, О. Терещук повертався додому пізно ввечері: чергував по випуску газети. На тролейбусній зупинці на нього несподівано напали хулігани. «Вони били мене з особливою жорстокістю, — написав пізніше потерпілий у заяві до правоохоронних органів. — Я втратив свідомість. З мене зняли одяг — дублянку, шапку й роздягнутого покинули на морозі...»

Слід віддати належне працівникам Вишенського відділення міліції УМВС м. Вінниці. Це вони надали першу допомогу потерпілому. Доставили його до травматологічного відділення міської лікарні №2, зателефонували дружині. До того ж по гарячих слідах затримали нападників, один з яких був одягнутий у дублянку потерпілого, голову іншого прикривала його шапка. На здивування Терещука, його кривдники виявилися майбутніми представниками найгуманнішої професії, адже навчалися в місцевому медичному коледжі.

Суд над ними був призначений на один з днів червня 2002 року (за фактом нападу на журналіста правоохоронці порушили кримінальну справу), однак не відбувся й досі. Спершу засідання перенесли (зважте, аж на серпень того-таки 2002 року), бо не з'явився адвокат одного з обвинувачених. І вдруге його не було в залі суду, до того ж не прийшов один із обвинувачених. Після того терміни розгляду справи відкладалися (з аналогічних причин) ще двічі. Потерпілий уже пішов з життя, а суддя Ленінського місцевого суду Вінниці продовжує переносити розгляд справи.

У лікарні Терещук написав листа до обласної організації НСЖУ. Просив захистити його честь і гідність. «Я перебуваю на межі життя і смерті, — йдеться в ньому. — Переніс дві операції. Саме тепер почали даватися взнаки старі хронічні хвороби. На лікування витратив усі свої скромні заощадження. Дружина змушена продавати деякі речі. Тим часом адвокати моїх кривдників вдаються до безсоромної фальсифікації документів, шукають «потрібних» людей...»

Особливо вразила фраза: «Нападники не лише побили мене. Вони мене вбили. Вбили в мені радість життя, позбавили можливості писати і бути у вирі подій, чим я жив упродовж усього часу, відколи займаюся журналістикою».

Володимир Лисенко, голова правління обласної організації НСЖУ, оприлюднив після цього в місцевих ЗМІ відкритого листа на ім'я прокурора області Геннадія Клюге. Звернув увагу на відверте зволікання з розглядом кримінальної справи. В листі згадується й про те, що в аналогічному становищі опинилася ще одна журналістка, до речі, також перший заступник редактора, але газети облдержадміністрації «Подолія», Євгенія Станіславська. Після грабіжницького нападу на неї і жорстокого побиття вона втратила працездатність і стала калікою, тож змушена залишити роботу.

Отриману з прокуратури відповідь В. Лисенко назвав формальною. Тим часом призначене на 16 січня засідання у справі нападу на О. Терещука знову не відбулося. Чи відбудеться воно?

До речі, за отриманою інформацією, деякі з підозрюваних у побитті журналіста, відраховані з медичного коледжу після порушення кримінальної справи, знову стали студентами.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

ГЛОБУС

Каліграфія вчить не брехати

Що таке спогади? Уривки життя, що з якихось незрозумілих причин відбилися в нашій пам'яті. Як кадри у фільмі, змінюють одне одного. Тільки фільм — це інше. Закінчився сеанс, промайнули титри. А цей «фільм» триває. І завдовжки він в життя.

«Я пам'ятаю, як у кабінеті посла розірвався снаряд, як ховалася під столом, намагаючись телефоном координувати евакуацію, — згадує **Сайко ХОММА**. — Страху не було. Тільки переслідувала думка, що випробування, послане мені Богом». Чому Сайко разом з іншими жінками не поспішила евакуюватися з Конго і затрималася аж на десять днів (ті, хто був на війні, знають, що це чимало)? «Я вважала, що мій обов'язок допомогти. Тим паче секретарів уже не було».

В її чоловіка Мішеля Крідолоза спогади інші. Оскільки Конго — колишня французька колонія, посольство Франції, в якому працював Мішель, було єдиним, яке не припинило свою роботу під час громадянської війни, і саме воно займалося евакуацією іноземців. Пан Крідолоз згадує, як плавилися алюмінієві меблі. А ще — як, рятуючи життя, дипломати були змушені залишити посольство, а в ньому й державні кошти. Як посольський бухгалтер потай пробрався в приміщення, зібрав три мішки грошей і пирогою переплив з Браззавіля до Кіншаси. 800 метрів суцільних порогів і водоспадів. За це його нагородили національним орденом за заслуги (до речі, Мішель також має такий орден). Як цілувалися з послом, коли весь цей жах був позаду і вони залишилися живими...

Ви думаєте, що цей матеріал про війну? Помиляєтеся, він про життя японської жінки, художниці, дизайнера Сайко Хомма і французького дипломата (який, щоправда, вже рік на пенсії) Мішеля Крідолоза.

«Мені в житті дуже пощастило двічі, — вважає Сайко. — Вперше з батьками. Вдруге — з чоловіком... Батьки — люди сучасних поглядів. З п'яти років я регулярно їздила до Великої Британії, де мешкає мій дядько,

тож вирізнялася серед японських однолітків своїм світосприйняттям. Мені випало народитися в 70-ті, коли в Японію несподівано і різко прийшли американізація і модернізація. Багато людей, захоплені новаторськими ідеями, втратили своє коріння й національну ідентичність». І саме батькам Сайко завдячує, що не стала жертвою цієї модернізації. «Вони зуміли виховати мене в суто японських традиціях, закласти базу, на якій я могла порівнювати східну і європейську культури».

Одним з методів виховання батьки обрали приватні уроки каліграфії. Колись це було обов'язкове заняття для всіх дітей. Вважається, що каліграфія виховує в дитині посидючість, врівноваженість і самоконтроль. І коли Сайко виповнилося шість років, батьки вирішили: саме час виплекати ці риси в доньці. А Сайко захопилася... Хоча щиро зізнається, що й не мріяла стати художником-каліграфом. Коли їй виповнилося 18 років, батьки наполягли на тому, щоб Сайко обрала собі реальнішу професію, ніж химерне ремесло художника. Тож протягом п'яти років Сайко штудіювала англійську літературу. «Спочатку думала, що витрачаю час даремно. Але тепер зрозуміла: мало вміти малювати ієрогліфи. Для того, щоб це було справді професійно, потрібні ґрунтовні знання філософії, історії, літератури».

Затим була невдала спроба викладати в школі, сповнена великих розчарувань. Кілька років роботи в МЗС Японії... Хоча ні, про міністерство мова окрема. Саме тоді в житті Сайко з'явився Мішель, який працював у посольстві Франції в Японії. Британську школу мистецтв Сайко таки закінчила, але вже заміжньою. Як дружина дипломата, жила в Тунісі, Конго...

«З Конго я приїхала іншою людиною. Змінилися цінності, світосприйняття. А ще після Конго ми приїхали в Україну. Повірте, я ніде більше не зустрічала стільки чарівних людей: розумних, щирих, чесних. Повернулося бажання займатися каліграфією».

У Києві з великим успіхом пройшло дві її виставки. Після цього посипалися замовлення на дизайн інтер'єру у східному стилі. (Слід відзначити, що протягом десяти років Сайко займається дизайном посуду для фірм Франції, Італії та Японії.) «Робота завжди цікава, але з багатими людьми працювати важко. І взагалі шкода: в Україні стільки людей, які добре знаються на мистецтві, але вони не дуже багаті. А для заможних картини — часто престижний предмет меблів».

А потім, коли Мішель вийшов на пенсію, сім'я вирішила залишитися в Києві. Купили квартиру. Щоправда, квартира — це тема болюча. Сайко сама розробила дизайн, який передбачає перепланування. Як люди законослухняні, вони звернулися по відповідний дозвіл, на який чекають вже рік. Але надії не втрачають. Нещодавно поїхали до Франції і навантажили машину всім, що хочуть бачити у своїй київській квартирі. «Їхали, мов цигани, — сміється Сайко. —Зрозуміло, що на кордоні нас зупинили українські митники і запитали, що веземо? А ми кажемо, що перебираємося в Україну.— «Назавжди?» — «Так, не хвилюйтеся. Ми тут уже чотири роки живемо». — «І все одно їдете. Щось тут не так».

Але Сайко трудноші не бентежать. «Я люблю Київ і хочу вивчити українську мову. Мені подобається тут творити. Не знаю, чи це справедливо, але думаю, в каліграфії не можна збрехати. Вона відтворює твій внутрішній світ».

Якби ви побачили картини Сайко, то зрозуміли б, що в її світі нині панує гармонія.

Наталя ФІЛІПЧУК.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

500 років тому європейці знайшли в цій країні багатство — слонову кістку і, недовго думаючи, назвали країну Берег Слонової Кістки. Нині головним багатством для людей стали прибутки від бавовни, кави, какао. Зазвичай збирання врожаю розпочинається наприкінці січня.

Усмішка Шеварднадзе

ОСОБИСТІСТЬ

За два тижні до свого 75-річного ювілею Едуард Шеварднадзе заборонив його відзначати. Мовляв, у такій обстановці, коли в країні все ще чимало проблем, президент не має на це права. «Краще хай нащадки неупереджено й об'єктивно оцінять нинішню епоху і мою діяльність... Ну, а щодо 25 січня... Відтоді, як я повернувся на батьківщину, суботи й неділі для мене —звичайні робочі дні. Тому і 25 січня за традицією буде робочим днем».

Фото Андрія КАНІЩЕВА (УНІАН).

Президент Грузії Е. Шеварднадзе приймає український хліб-сіль. 19 липня 2002 р.

Без грузинів не буває політики

Шеварднадзе вірний собі. Цією заявою він уже вкотре змусив і політичних опонентів, і своїх прихильників сушити голову. Першим — над тим, як би «привітати» президента Грузії. Другим — над тим, як висловити свою повагу й вірність, не ослухавшися «Бабу» («дід» — грузинською). Так, із наголосом на першому складі, позаочі називають президента і ті, і інші. Я не знаю політика, навколо якого було б зламано стільки списів. Його або обожнюють, або ненавидять. Байдужих — немає...

Тридцять років у владі. Як Сталін. В одному з інтерв'ю Шеварднадзе згадував: «Я вже був у Грузії, коли вирушив з візитом до Німеччини, до Берліна, для отримання премії імені Іммануїла Канта. Після вручення премії і виступів був великий банкет, влаштований бургомістром Берліна. Його промова була дуже яскрава, цікава, і наприкінці він сказав: «Господь зробив так, що один грузин розділив Німеччину, а другий — возз'єднав її...» У промові-відповіді я подякував за сказане і, жартома, додав: «Щоб ви знали, без грузинів не буде великої політики...»

Сумістити несумісне

Бувши секретарем Кутаїського міськкому комсомолу, він засудив криваву розправу частин Радянської Армії над студентською демонстрацією у Тбілісі дев'ятого березня 1956 року. Тоді йому пощастило, «відлига» є «відлига». Після семи років роботи міністром внутрішніх справ він опинився у вирі боротьби за владу. І виграв її в якийсь неймовірний спосіб: як запевняють обізнані люди, все вирішили кілька годин. 31 рік тому він став першим секретарем ЦК Компартії Грузії. Саме тоді в СРСР дізналися, що є «такий Шеварднадзе». Казали, що він провів «операцію «Таксі»: заборонив виїздити машинам із таксопарків — і в Тбілісі виявили кількасот автомобілів з фальшивою «шахівничкою». Розповідали, якось на засіданні бюро він запитав, котра година, а коли всі подивилися на зап'ястки, поцікавився: «Даруйте, а звідки у вас усіх японські годинники?»

У ньому взагалі поєднується, здавалося б, несумісне. Листопад 1977 року. Стадіон «Динамо». Тбіліські динамівці грають з ворошиловградською «Зорею». Суддя не призначив пенальті, і розлючені вболівальники кинулися на поле. Я був тоді на матчі — такий жах просто неможливо собі уявити. До стадіону вже висували дислокований у столиці Грузії восьмий полк внутрішніх військ МВС СРСР, коли Шеварднадзе — сам-один, без охорони — вийшов на поле, зумів зупинити людей і вивести їх зі стадіону за собою.

Квітень 1978 року. Приймали нову редакцію радянської Конституції Грузії. У Кремлі вирішили: нема чого надавати грузинській мові статусу державної. У Тбілісі спалахнули масові студентські демонстрації. Та Шеварднадзе зумів урятувати не одне і не два молодих життя, переконавши членів радянського Політбюро в потребі зберегти державний статус грузинської. Сьогодні, до речі, висловлюють думку, що й трагедії дев'ятого квітня 1989 року не сталося б, якби Едуард Шеварднадзе був тоді в Грузії. Загалом що-що, а відсутність сміливості йому закинути неможливо.

Резо Чхеїдзе, уславлений кінорежисер, багаторічний директор кіностудії «Грузія-фільм», розповідає, що в сімдесяті роки, коли Едуард Шеварднадзе був першим секретарем ЦК, «у нас була геть інша обстановка, аніж у решті республік. Він сприяв тому, щоб наші митці могли вільно себе виявити, особливо в театрі... Інколи він заплющував очі, неначе не розуміючи підтексту тієї чи іншої вистави або фільму. Інколи він ставав ініціатором створення таких творів, зокрема «Покаяння». Якби не Шеварднадзе, цього фільму не було б. Ми знімали його потайки від Москви. У виробництві кіностудії він не значився. Офіційна Москва завжди вельми прискіпливо стежила за тим, що робиться на «Грузія-фільмі»... Вони з чуток знали: щось там роблять, але в паперах це ніде не було вказано... Ми їх поставили перед фактом...»

У 92-му ще тривали бойові дії у Цхінвалі, розв'язані націоналістичною владою Звіада Гамсахурдія за безпосередньої допомоги тамтешніх сепаратистів і московських кадебістів, коли Шеварднадзе прибув до цього міста. І розмовляв з людьми, стоячи на центральній площі, мало що не під перехресним вогнем. У Сухумі, під час війни, коли «працювали» ракетні установки «Град», котрі раптом опинилися на озброєнні абхазьких бойовиків, начальникові його охорони довелося навіть застосувати силу, щоб змусити його сховатися. А він ще й образився...

Невеличкий моторний човен

Шеварднадзе не відразу погодився очолити МЗС СРСР. Михайло Горбачов розповідав в ефірі Радіо «Свобода» про свою розмову з Андрієм Громиком перед призначенням Шеварднадзе. Виявляється, Громико запитав: «Ви що, гадаєте, грузин може бути міністром закордонних справ?» А Горбачов у відповідь: «Якщо вже грузин стільки років стояв на чолі країни...»

Едуард Шеварднадзе каже, що все було не так. Що сумнів висловив він сам, Шеварднадзе. А другого липня 1985 року, у день, коли він обійняв посаду міністра, під час представлення працівникам МЗС сказав: «Хто я порівняно з Андрієм Андрійовичем? Він — великий океанський лайнер, я — маленький човен... Але —моторний!» У результаті відтоді найпалкіші прихильники зовнішньої політики Радянського Союзу мешкали в Грузії. Розповідали анекдоти: «Як у Тбілісі відповідають на запитання москвичів, чому на таку посаду призначили недипломата? Наш Едуард — випускник не якогось там МГИМО, а ЛИМО — Ланчхутського інституту міжнародних відносин!» А в грузійському райцентрі Ланчхуті не було не тільки «міжнародного» — взагалі жодного вузу. Або от іще: «Шеварднадзе запровадив у міністерстві дві нових посади: «генацвале» і «старший генацвале»...

За віщо його не люблять

Йому, однак, і досі не можуть пробачити багато чого. Що незалежна Грузія поки що ніяк не може досягти хоча б половини того рівня, який був за радянських часів. Що Росія «втратила» статус наддержави. Що він намілився проводити політику розрядки. Що більш як триста тисяч біженців ніяк не повернуться до Абхазії і Цхінвальського регіону. Що разом із Горбачовим об'єднував Німеччину і виводив війська з Афганістану. Що увійшла невеличка країна у XXI сторіччя мало не при свічках. Що «грюкнув дверима», пішовши у відставку з посту міністра і вголос сказав: «Це мій протест проти диктатури». Що під час хрещення отримав ім'я Георгій, а його хрещеним батьком став Католикос-Патріарх усієї Грузії Ілія Другий. Що на початку 80-х при ньому було засуджено до розстрілу групу молодих грузинів, які захопили літак і намагалися втекти на Захід. Що Грузія «стукає у двері НАТО». Що тисячі тбіліссців стали навколішки у 95-му, коли він пригрозив піти у відставку...

За віщо його люблять

За десять років грузинської незалежності. За шість місяців 1992 року, коли він зумів здійснити перехід від військової хунти до демократично обраної влади. За нафтопроводи і газопроводи. За ГУУАМ і відродження Великий Шовковий шлях. За міжнародне визнання Грузії. За свободу преси: із десяти грузинських газет дев'ять налаштовані опозиційно, але ще не було судових процесів, спрямованих на закриття якоїсь із них, не траплялося ситуації, подібної до історії з НТВ у Москві. (На моїй пам'яті газету в судовому порядку закрили лише раз — за розпалювання міжнаціональної ворожнечі.) За запровадження візового режиму Москвою — хоча, як іронізують у Тбілісі, в такий спосіб Росія остаточно визнала незалежність Грузії.

У Сухумі під час війни, на так званій Держдачі, де було розташовано штаб грузинських військ, ми, журналісти, які три доби не спали і дві не їли, задрімали в коридорі. Шеварднадзе, який запросив на ділову вечерю високих представників ООН, побачивши нас, сумно усміхнувся і примусив сісти до столу.

А грузинські міністри побоюються його усмішки. Усміхнувся, поплескав по плечу — чекай гучної відставки...

Раннє дитинство моєї дочки припало на криваві роки новітньої історії Грузії, і стерти дитячі спогади неможливо. Нещодавно вона запитала мене: «А коли Бабу не буде президентом, знову стрілятимуть? Ні, поясни: чому він більше не може стати президентом?..» Почувши ці слова, Шеварднадзе, либонь, усміхнувся б...

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

А ЩЕ БУВ ВИПАДОК...

Брежнєва врятував чорний кіт?

34 роки тому в газеті «Правда» було опубліковано повідомлення ТАРС. У ньому йшлося про те, що «22 січня під час урочистої зустрічі льотчиків-космонавтів скоєно провокаційний акт — зроблено кілька пострілів по автомашині, в якій їхали космонавти Береговий, Ніколаєва-Терешкова, Ніколаєв, Леонов. У результаті одержали поранення водій автомашини та мотоцикліст, котрий супроводжував кортеж. Ніхто з космонавтів не постраждав. Того, хто стріляв, затримали на місці злочину. Триває розслідування».

...Москва зустрічала космонавтів. Коли кортеж із членами уряду і героями урочистостей проїхав Боровицькі ворота, перед «Чайкою» несподівано виник дивного вигляду міліціонер у літньому легкому плащі й почав з двох рук розстрілювати машину з пістолетів.

Насправді з міліцією він не мав нічого спільного. Напередодні вшанування космонавтів молодший лейтенант Віктор Ільїн, котрий після закінчення інституту служив у місті Ломоносові, що під Ленінградом, викрав ключі в черговому по частині, прихопив із сейфа два пістолети Макарова з набоями і вилетів на літаку до Москви. У столиці він зупинився у дядька-пенсіонера, який колись працював у міліції. Поцупив його форму, пройшов до Кремля і став на єдине вільне місце в оточенні. Старший зі співробітників КДБ підійшов до Ільїна і грубо спитав: «А ти що тут робиш?» І одержав відповідь, що не викликала підозри: «Поставили — от і стою».

Центральне телебачення вело прямий репортаж про космонавтів, який було несподівано перервано. Трансляцію відновили за годину, коли почали показувати церемонію нагородження. Жодного пояснення перерві не було дано. Але ті, хто уважно читав газети, через кілька днів прочитали наведене вище повідомлення ТАРС. Можливо, і його не було б, якби 24 січня не відбулася прес-конференція, на котрій один із західних журналістів поцікавився в Олексія Леонова про його відчуття в момент замаху. Космонавт запропонував журналістові самому опинитися на місці людини, в яку стріляють. Прес-конференцію транслювали по телебаченню, тому факт замаху став відомий уже тоді, але підґрунтя подій, так само як і справжній об'єкт замаху, стали відомі значно пізніше.

Адже об'єктом були аж ніяк не космонавти, а Леонід Ілліч Брежнєв. Переривши безліч відкритих джерел, але так і не добравшись до Ільїна, котрий, як мені вдалося дізнатися, живий і понині мешкає в Пітері, хочу зазначити — деталі цієї справи так суперечливі, що дають багато приводів для виникнення всіляких версій та домислів. Приміром, є версія, що КДБ про Ільїна знав за кілька годин до зроблених ним пострілів. Однак, коли це так, то чому на єдину людину в оточенні, вдягнену не як усі, ніхто не звернув уваги? Адже на той час, за офіційною версією, його вже розшукували.

(Закінчення на 8-й стор.)

Дівчат із Держдуми доведеться роздягати...

На першому пленарному засіданні Державної Думи цього року дівчата, що розносили матеріали депутатам, були одягнені в однакові гарні однострої — темно-сині піджаки й спідниці, білі блузки і біло-синьо-червоні шарфики, стилізовані під державний прапор Росії.

Мені й журналістам, які сиділи поруч у ложі преси, таке вбрання сподобалося. Навіть подумав собі, що Верховна Рада могла б запозичити цей досвід. Адже зарплата в дівчат невелика (1200 рублів, що дорівнює десь 40 доларам), а костюми їм вочевидь шили централізовано й коштом Держдуми. У прес-службі підтвердили: так, модель костюма розроблено в ательє президента Росії, там і пошили вбрання. На це отримано згоду Комітету з регламенту Держдуми. Тобто жодної самодіяльності керівництва апарату.

Та не всі депутати, що мають безліч пільг і привілеїв, порадiли обновам. Скандал вчинив депутат від фракції ЛДПР Олексій Митрофанов, який зажадав надіслати протокольне доручення до Комітету з регламенту з вимогою розібратися з нецільовим використанням коштів і обґрунтувати проведені витрати на пошиття 13 костюмів.

Тепер залишилося гадати, чи знімуть з дівчат спецодяг, чи Комітет з регламенту зможе переконати небідного депутата, що такі витрати цілком обґрунтовані.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Москва.

СУСПІЛЬСТВО

Дітер Болен — ідол успіху
чи машина для продукування грошей?

КЛУБ ЗНАМЕНИТОСТЕЙ

Їх пам'ятають 50-річні й знають підлітки. Багато зірок у цілому світі так чи інакше їх наслідують. А для наших людей, які дорослішали за часів, коли артистам радянської естради дозволялося на сцені лише співати, молоді виконавці із Західної Німеччини — група «Модерн токінг» — Дітер Болен і Томас Андерс, котрі виступали в київському Палаці спорту, були прибульцями з іншого світу, де все робилося по-іншому. Розкуті і не «по-нашому» одягнені в шкіру хлопці — блондин з гітарою і брюнет з підвіскою у вигляді літер, що складалися в ім'я коханої дружини Нори, — викликали тоді бурю емоцій. Пізніше доходили чутки і про їхній успіх, і про скандали, що їх супроводжували.

У Німеччині, де вони живуть, про них постійно пишуть газети. Це група, навколо якої вже майже два десятки років тривають суперечки: одні вважають їхню музику джерелом хорошого настрою, інші твердять, що вона бездумна і від неї віє несмаком. Думки можуть не збігатися, але їхні концерти дотепер проходять з аншлагами, а серед глядачів — 70—50-річні, їхні дорослі діти і внуки-підлітки.

Минуло майже двадцять років після їхніх гастролей у Києві. Вони стали дорослі: Дітеру Болену тепер 48, Томасу Андерсу — 39. Це найпопулярніша німецька група світу, а Дітер Болен — найуспішніший продюсер і творча людина: всі його починання незмінно закінчуються шаленим успіхом, що приносить мільйони...

Не розлий вода

Дітер Болен в одному з інтерв'ю розповів, що в дитинстві був складною дитиною і проти всього бунтував. Двічі його виганяли зі школи. Протягом одного року він жив в інтернаті, про що згадує з жахом. Підлітком він раптом зрозумів, що хоче заробляти гроші... співом. Але батько, який мав свою будівельну фірму, сказав: «Спочатку ти вивчиш економіку і візьмеш у руки сімейну справу». Але Дітер каже, що зміг йому так запудрити мізки, що той, за умови швидкого закінчення університету, дозволив один рік після цього займатися тільки музикою. Один рік розтягнувся на багато років.

1983 року Дітер Болен заснував «Модерн токінг», запросивши молодого співака Томаса Андерса. Обидва мали досвід і обох об'єднував неуспіх у творчості: кожний з них хотів стати популярним, але якось не виходило. Обидва спробували спочатку завоювати перші позиції в Німеччині, і співали німецькою. Але вже 1984 року з'явилася «Youre My Heart, Youre My Soul» («Ти моє серце, ти моя душа») англійською, що спричинила вибух у світі естрадної музики. Проста мелодія диско- і попмузиканта Дітера Болена була чітко розрахована на тогочасну аудиторію. Наступні п'ять пісень і альбомів посідають перші місця в музичних рейтингах. Вони молоді, багаті та популярні. Здавалося, шквал аплодисментів ніколи не припиниться. Ера успіху тривала три роки.

Але зненацька амбіційний Томас залишає групу, пояснивши, що має намір робити сольну програму. Бульварні газети тоді вибухнули подробицями, приписуючи розрив «заслузі» його навіженої дружини Нори, яка не захотіла ділитися славою з партнером чоловіка. Їй здавалося, що Томас талановитіший і що він зможе самостійно зробити кар'єру. Але не в Європі, а в Америці, де його по-справжньому оцінять. Мандрівка до Америки для завоювання пісенного Олімпу завершилася фіаско, незабаром молоде подружжя з гучним скандалом розлучилося, а Томасу не вдалося здобути популярність. Він зник на кілька років. Та так, що в газетах про нього за цей час не з'явилося ані рядка.

Дітер Болен хоча і був пригнічений тим, що сталося, але вже незабаром створив групу «Блю систем». Він талановитий не лише як співак, а й як композитор і продюсер, має гарний музичний смак. Все це разом дало змогу знову добитися успіху.

І все-таки аж надто вони були гарні вдвох — Дітер і Томас. Але навіть найвідданіші, з буйною фантазією їхні фанати не могли припустити, що вони колись не тільки співатимуть разом, а ще й злетять на вершину нового успіху.

Ніхто з них тепер не говорить про те, хто до кого прийшов перший. Але 1998 року вони відновили свої виступи під старою назвою «Модерн токінг». Спочатку газети й спеціальні видання нападали на Андерса: «Розжирів на американських харчах, наїв черево, неповороткий і неестетичний!» Довелося Томасу трохи зменшити свої апетити і проводити багато часу в тренажерному залі, доки розмір його одягу не почав відповідати молодіжній моді. Після Америки споважнів, і його прізвище дедалі рідше з'являлося в скандальній хроніці. Його бачать на тусовках зі статечною блондинкою, 30-річною Клаудією. На навіжену Нору вона аніскільки не була схожою, скоріше це тип справжньої німецької жінки-господарки. А вже коли вона торік народила йому сина, то й Андерс став до нудоти позитивною особистістю.

Але про все це глядач забуває, коли Дітер і Томас з'являються на сцені. Відновивши дует, вони почали співати аранжировані Боленом пісні їхньої молодості, у такий спосіб нагадавши про себе. І серця їхніх колишніх шанувальників розтанули. Але дивна річ: ці мелодії сподобалися також сучасним хлопчикам і дівчаткам! Успіх донині супроводжує їх: вони продали понад 20 млн. компакт-дисків. У Росії, приміром, їх продано більше, ніж це вдалося зробити королю поп-музики Майклу Джексону.

Критики, шанувальники і недоброзичливці намагаються розгадати таємницю їхнього феноменального успіху, розмірковуючи на цю тему не завжди об'єктивно. І якщо Томас Андерс, звивши сімейне гніздечко, не так часто попадає під приціл журналістів і телеоператорів, то Дітер Болен практично не залишає колонок скандальних хронік. Про які тільки його походеньки не пишуть! Зрештою, як він сам сказав, йому це набридло, і він вирішив задовольнити й цікавість, й інтерес шанувальників його таланту, які також прагнули сенсацій і відвертості. Він сам написав книгу про себе й, звичайно, про Томаса.

Дітер і Надя біля каміна, жовтень 1993 року.

Як досягти успіху

А дуже просто, вважає Болен: потрібно ненавидіти жінок, гроші, машини. Надто просто? Але ось він, підсумок його 48 років: найуспішніший продюсер Німеччини. В дуеті з Томасом Андерсом це найпопулярніша група: «В один з вечорів, — пише Дітер Болен, — ми 75 разів отримали золото і платину» (золоті й платинові диски виконавці отримують за кількість проданих платівок: за один мільйон вручають платиновий диск). На рахунку Болена 126 млн. євро, він власник будинку площею 800 квадратних метрів, ділянки землі загальною площею 85 тисяч квадратних метрів з лісом, парком, озером і водоспадом, у його стайні 12 коней, у нього також гараж з найкращими автомобілями: «мерседесом», «ягуаром», «феррарі». Він був двічі одружений, має трьох дітей.

Чи став він щасливіший? Чи, може, гроші й слава зробили його біднішим на людські почуття? Чому в його словниковому запасі слова «серце» й «душа» зустрічаються лише у піснях? І як йому це вдається — так довго залишатися на вершині успіху, заробляти великі гроші, постійно підігріваючи інтерес до себе?

На початку жовтня 2002 року Дітер Болен написав книгу «Нічого, крім правди». Вартість її — 20 євро. Через два тижні книжка 48-річного композитора та естрадного виконавця посіла перші місця в рейтингу таких відомих журналів, як «Шпігель» і «Фокус», а до минулого Різдва було вже продано мільйон екземплярів!

Про що книга? Про світ естради, про коханок і подружок, про приятелів і знайомих, про зірок і навколозіркове життя. Багато хто спочатку відхрестився від автора, аж надто старанно вивернув він не тільки свою, а й чужу білизну. Але потім схаменулися: адже не даремно Болен колись сказав: «Усе, до чого я торкаюся, перетворюється на золото». Це слова він сказав хоча й без удаваної скромності, але вони — аж ніяк не вихваляння.

У книзі Болена повно пліток і вигадок. Але... Вона стала бестселером на останньому книжковому ярмарку в Франкфурті-на-Майні... І він не соромиться розповідати подробиці. Про дружин, подружок і випадкових жінок, з якими провів ніч. Про всіх. Почитавши ці відвертості Дітера, доходиш висновку, що його шлях було вистелено пишногрудими жінками, жодній з яких він не відповів відмовою...

Професійні белетристи лаяли на всі лади «творіння» Болена, називаючи його сміттям і взагалі не книгою, чим ще більше розпалювали інтерес обивателів. У видавців бестселер Дітера Болена викликав блиск в очах. Нарешті вийшла книга, що продається! І не тільки в них. Продавці книжок зраділи: нарешті запахло прибутками, адже останнім часом інтерес до книги дуже впав. А тут один мільйон екземплярів книги «Нічого, крім правди» продано за пару місяців! Хоча при цьому критика розповідає, яка вона непристойна і... приваблива.

Популярність книжки Болена можна порівняти хіба що з книгами-альбомами фотографій про другу світову війну. На думку співробітників книжкових магазинів, вона перевершила всі сподівання. «Це неймовірно», — кажуть вони. «Ми розраховуємо, що попит ще зросте».

Успіх книги привернув увагу найпопулярніших телевізійних програм. Зокрема, ток-шоу відомого телевізійного ведучого Гюнтера Яуха «Люди 2002 року». Так Дітер Болен став людиною 2002 року в Німеччині. Сам він зізнався, що книга перевершила тріумф навіть його останньої платівки, і є його найбільшим успіхом з часів «Модерн токінг». Численні експерти засобів масової інформації кажуть про «феномен Болена». На думку одного з них, він приваблює тим, що постійно підкидає теми для розмови. Його люблять і ненавидять. Будь-хто може про нього говорити. І будь-хто може сказати, що не лише «маленьким» людям властиві слабкість, боягузство, заздрість, не завжди красиві вчинки, а й багатим, розумним, знаменитим, тим, чиї обличчя кожного дня з'являються на екранах телевізорів і на глянцевих обкладинках дорогих журналів...

Де твоє серце, де твоя душа...

Ті, хто цікавиться пікантними подробицями на тему «Дітер Болен і жінки», знайде там справжню «полуничку». Він був одружений офіційно двічі. Другого разу — коли вже був знаменитий. «Міс Німеччина» 1984 року — мулатка з німецькою й африканською кров'ю Верона Фельдбуш була дружиною Болена протягом чотирьох тижнів. Але темою шлюбу з Боленом вона спекулює ось уже 15 років, заробляючи на цьому чималі гроші. Хоча стала за цей час відомою і популярною телевізійною ведучою.

Після розриву з нею Болен зійшовся з її подругою, теж мулаткою Наддель, готовою милому ноги мити й воду пити. Вона була 12 років подружкою Болена, терплячи його не завжди джентльменське до себе ставлення та закриваючи очі на зради. Але він так і не запропонував їй руку і серце.

Можливо, Болен, у якого виробився тривалий і стійкий імунітет до одруження, уже подолав його. Адже його нинішня подружка, 22-річна Естефанія Кюстер, нещодавно розповіла «по секрету» газеті «Більд», що Болен хоче з нею одружитися. Хоча ще в жовтні він був проти. Якось в одному з інтерв'ю на запитання щодо одруження Естефанія сказала: «Ми часто говоримо про весілля». Дітер одразу уточнив: «Ти, люба, часто говориш про весілля»...

Він каже про свої стосунки з жінками: «Я — герой жінок і роблю те, що мені подобається. Мене також не цікавить, що думає суспільство стосовно цього. Якщо так станеться, що я побачу неповнолітню 21-річну дівчину, то й тоді я не замислюся над тим, як це сприйме суспільство. Але ж я й не намагаюся бути для когось прикладом. Гадаю, я просто нормальний чоловік. Моя нова подруга на 25 років молодша за мене. Що вона в мені знаходить? Хороший секс і приємного, розумного чоловіка — дуже чутливого й уважного».

Він здається цинічним і «своїм» хлопцем. Але... Якось Дітера запросили на одну з телепередач — щось про кохання. В ній брала участь також молода вдова моряка, який загинув на підводному човні «Курск», і написав їй останнього листа: «Я люблю тебе, Олю...». Коли гостя читала передсмертні рядки із листа чоловіка, камера несподівано крупним планом показала обличчя Болена, котрого жіночою сльозою не розчулити: він по-дитячому шморгав носом...

Він говорить про своїх дітей: «Мої діти — 15, 12 і 11 років, такі історії, як у газеті «Більд», сприймають нормально, адже вони знають свого батька. У мене просто суперстосунки з дітьми. Я хороший батько. Приміром, учора катався з ними на роликах. Дітям подобається моя нова подруга. Вони кажуть, що вона весела. А старший син вважає її вельми привабливою. Я хотів би, щоб люди хоча б раз побачили мене очима моїх дітей».

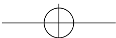
Суперзірка

Ще не відшумів його успіх як письменника, а Дітер знову в пошуку — ще більшої популярності й ще більших грошей. Він вирішив віднайти серед десяти тисяч талановитих і не дуже дівчаток і хлопчиків десять найобдарованіших і зробити з них суперзірок. Журі, яке очолював Болен, було суворе. Скільки претендентів на те, щоб стати суперзірками, вже після першого заспіваного рядка чули його роздратований голос: «Досить, ти зовсім не можеш співати!». Але скільки їх, тих, яким відмовили, одразу було запрошено в музичні колективи й групи, адже добір претендентів транслювався по телебаченню, а Дітер Болен, як продюсер, шанований у музичному світі. Тому навіть виставлені за двері конкурсанти, певна річ, талановиті, адже вони витримали кілька турів конкурсу і були вислухані ним, що вже дорого коштує. Але Дітеру Болену потрібні були лише суперзірки! І він їх дібрав — десять найталановитіших. У фіналі вони виконували його нову пісню, і за одну ніч стали зірками: уже продано майже один мільйон їхніх дисків. Хай живе Дітер Болен — створювач суперзірок і машина для... продукування грошей!

І водночас він каже про своїх кумирів: «Я вважаю насправді класними «Бітлз». Моїм ідолом у ті часи був Пол Маккартні. Він — найуспішніший композитор усіх часів. Маккартні справді геніальний. А я — лише успішний композитор Німеччини».

Але газети цитують також те, що він каже про політику: «Якщо канцлер Шрьодер після виборів каже, що все триватиме, як і досі, мені робиться погано. Але плакатися теж не допоможе. У важкі часи кожен несе відповідальність за країну, в якій він народився. Я гадаю, що міг би допомогти в цій ситуації. Але в майбутньому нас очікують лише сірі перспективи. Я відчуваю, що ми наближаємося до катастрофи середнього формату. Тепер ми маємо відродити забуті людські інстинкти — роботу та прагнення до збагачення. Будьте трохи егоїстичні! Кожен може натиснути на газ. Вважаю, що розв'язати цю проблему теперішній Бундестаг не в змозі, адже половину його членів становлять учителі, а вони мислять інакше, ніж підприємці. У парламенті має сидіти більше економістів, людей з ідеями та цілями».

Валентина ПИСАНСЬКА.

ОБ'ЄКТИВ

17 січня. Вінниця. У ніч з п'ятниці на суботу у віці 47 років у відрядженні помер відомий журналіст, ведучий програми на радіо «Свобода», дисидент у минулому Сергій Набока.

19 січня. Під час святкування Водохреща у київському Гідропарку.

20 січня. Президент України Леонід Кучма вітає главу Нацасамбеї Держави Кувейт Джасему Аль-Харафі під час відвідин країн Перської затоки (18—23 січня).

18 січня. Київ. Національний спорткомплекс «Олімпійський». В екстремальному лижному шоу взяли участь команди з України, Росії, Німеччини, Фінляндії.

21 січня. Львів. Сольний концерт народного депутата, популярної співачки Оксани Білозір.

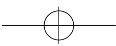

22 січня. Софійський майдан столиці. Україна святкує День Соборності.

23 січня. У київській галереї «Ірена» відкрито виставку Сергія Животкова, одного з останніх живописців-романтиків України.

Сім днів із життя держави очима фоторепортерів Олександра КЛИМЕНКА, Анастасії СИРОТКІНОЇ, УНІАН

ІСТОРІЯ

ГЕТЬМАНАТ

Актуальні роздуми над статтями з новітніх українських історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво»

(К. «Генеза». 3. «Прем'єр», 2002 р.)

І. Мазепа

Київ. Дзвіниця собору Святої Софії

УРЯДОВА ГАЗЕТА «Gazette de France»: «ГЕТЬМАН МАЗЕПА ПРИБУВ 17 КВІТНЯ ДО БІЛОЇ ЦЕРКВИ, ДЕ ЙОГО ЗУСТРІЛИ З ВЕЛИКОЮ УРОЧИСТІСТЮ ТА ГАРМАТНИМИ ЗАЛПАМИ»

Так, гетьман Іван Мазепа і його діяльність (володів гетьманською булавою 22 роки — найдовше серед усіх українських гетьманів) були в центрі уваги більшості провідних європейських друкованих видань. Вражають і факти його біографії. І. Мазепа мав високе звання князя «Священної Римської імперії», був удостоєний найпрестижніших московських нагород, насамперед ордена Андрія Первозваного. Його багатства були не менші за царські. Свої літературні твори йому присвятили Д. Байрон, В. Гюго, Ю. Словацький, Б. Залеський, К. Рилєєв, О. Пушкін, Т. Шевченко, Б. Лепкий, С. Руданський, Ю. Дараган, В. Сосюра, Ю. Мушкетик. Образ І. Мазепи надихнув на творчість письменника Д. Дефо, філософа Вольтера, митців Е. Делакруа, Л. Буланжера, Т. Жеріко, Г. Верне, Ю. Коссака, О. Архипенка, І. Рєпіна, композиторів Ф. Ліста і П. Чайковського. Видатний німецький поет і драматург XX століття Б. Брехт написав «Баладу про Мазепу». Список істориків, які вивчали життя і діяльність І. Мазепи, містить сотні прізвищ. Про нього писали дипломати, університетські професори, полководці.

Якщо ж поставити І. Мазепу в контекст вітчизняних подій, то видатний гетьман, будучи палким прихильником Богдана Хмельницького і його прагнення створити самостійну українську державу, став ініціатором й організатором останнього збройного виступу проти імперського наступу на Гетьманщину. Закономірно, що саме в його оточенні визріла й сформувалася перша українська Конституція (автор — гетьман (з 1710-го по 1742 р.) в еміграції Пилип Орлик). За часів гетьманування І. Мазепи Україна була заможна й могутня (розвивалися сільське господарство, торгівля, ремісництво, будівництво, високого рівня набули освіта, культура, архітектура). За сприяння гетьмана Києво-Могилянська колегія 1694 року одержала статус академії, було засновано Чернігівський колегіум. На кошти І. Мазепи відновлено або збудовано цілу низку монументальних споруд у пануючому тоді в Європі стилі бароко. Тільки в Києві І. Мазепа побудував і капітально відремонтував 12 церков. Й нині маємо змогу милуватися величною спорудою дзвіниці собору Святої Софії (сам собор був відреставрований, оскільки з кінця XVI століття стояв без даху й руйнувався), новим приміщенням Києво-Могилянської колегії, кафедральним собором у Переяславі. Гетьман фінансував і спорудження нових мурів, що оточують сьогодні Києво-Печерську лавру.

«ПРЕЗ НЕЗГОДУ ВСІ ПРОПАЛИ, САМІ СЕБЕ ЗВОЮВАЛИ»

Іван Мазепа (1639—1709 рр.) народився в с. Мазепинцях на Білоцерківщині у шляхетській родині. Його батько був прихильником Б. Хмельницького й І. Виговського. Освіту майбутній гетьман здобув у Києво-Могилянській колегії та Варшавській Єзуїтській академії. Польський король Ян Казимир послав І. Мазепу вчитися до Європи (військова справа — артилерія; дипломатія; іноземні мови). За три роки він побував у Німеччині, Франції, Нідерландах, Італії. З 1669 року — на службі в П. Дорошенка. Учасник війни з поляками. Дипломат. 27 липня 1687 року обраний гетьманом Лівобережної України. Уклав з Петром І та царівною Софією Коломацькі статті (Київ тут уже вважається «прародительною вотчиною» московських царів, а Україна називається «Малоросійська земля під управлінням гетьмана». Збільшуються податки в царську казну, заохочується таємне інформування царя щодо дій гетьмана тощо. Новим для українсько-московських документів був указ про те, щоб гетьман і старшина «всілякими мірами й способами **з'єднували малоросійський народ з великоросійським народом** і приводили до міцної згоди ЧЕРЕЗ ШЛЮБИ ТА ІНШІ ДІЇ, щоб був під одною, їхньої царської пресвітлої величності, державою спільно...»). Брав участь у Північній війні (1700—1721 рр.) спочатку на боці Московії, а потім Швеції. 1704 року І. Мазепа поширив владу гетьмана на всю Україну.

Паралельно зі зміцненням Гетьманської держави активізувався наступ царя Петра І на українські автономні права (зокрема, вимагалося, щоб гетьман уступив Польщі Правобережжя), що примусило І. Мазепу, як і колись Б. Хмельницького, шукати союзників у боротьбі з царем (спочатку ним став польський король С. Лещинський, а потім шведський король Карл XII). Український гетьман, як і більшість його попередників, крім хіба що І. Брюховецького, як свідчать московські документи, прагнув встановити «осібну державу», іншими словами, — повернути Україні незалежність, завойовану Б. Хмельницьким. 28 березня 1709 року І. Мазепа уклав угоду із Запорозькою Січчю, яку тоді очолював К. Гордієнко (за наказом Петра І, «щоби викорінити це зрадницьке гніздо», у квітні 1709 року московське військо під командуванням полковників Я. Яковлєва та Г. Галагана зруйнувало Чортомлицьку Січ, а захоплених у полон козаків розстріляло). В зовнішній політиці І. Мазепа вирішив орієнтуватися на молодого й амбіційного шведського короля Карла XII, на той час єдиного в Європі гідного опонента Петра І. Карл XII після успішних воєнних дій у Польщі та Саксонії вирішив завдати остаточної поразки Московській державі (армія Петра І раніше була розбита під Нарвою). Проте шведський король не мав достатнього війська для ведення успішних дій. «Останній вікінг», як називали Карла в Європі, покладався лише на свій видатний талант полководця. Під Полтаву, де на боці Петра І воювали козацькі полки новообраного гетьмана І. Скоропадського, Карл XII привів виснажене епідеміями військо без артилерії. Гетьманські полки безпосередньої участі в боях не брали. Долю битви під Полтавою вирішив прихід на допомогу Петру І калмицьких орд, союзництво яких з Москвою було щедро оплачено. Поразка шведів різко змінила ситуацію в Україні. Петро І жорстоко помстився І. Мазепі: його колишній денщик, а пізніше генералісимус О. Меншиков знищив гетьманську столицю Батурин (військо не пощадили навіть малолітніх дітей). І. Мазепа опинився в еміграції й помер у Бендерах 22 вересня 1709 року.

Ю. Коссак. «Урочистий виїзд короля»

«МАЗЕПА НЕ МАВ КОРОЛІВСЬКОГО ТИТУЛУ, АЛЕ ВІН БУВ РІВНИЙ КОРОЛЕВІ ЩОДО ВЛАДИ, Й У ВСЯКОМУ ВІДНОШЕННІ БУВ РІВНИЙ, ЯКЩО В ДАНИХ ОБСТАВИНАХ НЕ ПЕРЕВИЩУВАВ КОРОЛЯ АВГУСТА»

(Д. Дефо).

Звичайно, оскільки в написаному про гетьмана І. Мазепу (а це сотні томів художніх творів, історичних досліджень, зарубіжних повідомлень, легенд та переказів) досі переважають ідеологічні штампи — рудименти тоталітарного мислення, говорити сьогодні про істинний портрет українського гетьмана непросто. На пам'ять, наприклад, насамперед приходить Конрад Валленрод — герой творів Адама Міцкевича. К. Валленрод, як відданий патріот, не бачив іншого шляху боротьби з ворогами батьківщини, крім тимчасової служби їм, щоб у вирішальний момент завдати загарбникам смертельного удару.

Трагічність постаті гетьмана І. Мазепи пошекспірівськи глибока (звичайно ж, не через його зміну орієнтації з Петра І на Карла XII — все набагато складніше, і про це — нижче), й, можливо, саме тому його образ такий привабливий. Адже чия з українських діячів (і минулого, і сьогодення) діяльність має не лише європейський, а світовий розголос?

Гетьман був високоосвіченою людиною (знав кілька європейських мов). Він розумів, що зближення з ІМПЕРСЬКОЮ Московією є загрозою не тільки козацькій незалежності, а й самому існуванню України. Ще патріарх Філарет, батько царя Михайла (який започаткував династію Романових), заборонив (1627 р.) поширювати книги, друковані в Україні. Після Переяславської ради царський указ 1672 року гласив, щоб українці «книжок у себе вдома таємно чи відверто не тримали, а щоб приносили і віддавали воєводі». Петро І на початку свого царювання видав указ, яким заборонявся український книгодрук: «Щоб ніяких книг, окрім церковних попередніх видань, не друкувати, а ті церковні старі книги з такими ж церковними -підправляти, перш ніж їх друкувати, згідно з великоросійськими книгами, щоб ніякої різниці і особливого наречія в них не було».

Чи вірив І. Мазепа у свій антицарський виступ? Важко відповісти на це запитання. Хіба що словами російського поета К. Рилєєва про те, що ніде й ніколи свобода без жорстокої боротьби не завойовувалася.

Український гетьман не був ні русофобом, ні русофілом. Він прагнув у дусі європейських традицій співіснувати з Московським царством насамперед на засадах Переяславської угоди Б. Хмельницького. Державна форма автономії у сучасній йому Європі була звичайним явищем: Нідерланди (перша національна держава на Старому континенті) були під протекторатом Іспанії, Пруссія — під протекторатом Польщі, балканські народи — Туреччини, Ліфляндія (сьогоднішні Литва та Естонія) — під шведським протекторатом. Але так було в Європі, яка формувала свої принципи міжнародних взаємозв'язків протягом віків. Україна ж не лише географічно стояла на межі двох складових Євразії, що накладало свій відбиток і на її економіку та духовне життя, і на політику.

Перед тяжким вибором поставила немилосердна доба гетьмана І. Мазепу.

На наш погляд, сивочолий гетьман наприкінці життя відкривав своє істинне обличчя лише в листуванні зі своєю коханою Мотрею Кочубеївною:

«Моє серце кохане!

Сама знаєш, як я сердечне, шалене люблю Вашу Милість, іще нікого на світі не любив так. Моє б теє щастя і радість було, щоб нехай їхала та жила у мене, тільки ж я уважав, який кінець з того може бути, а головно при такій злости і заїдлости твоїх родичів. Прошу, моя любонько, не відміняйся ні в чім, як уже неоднократ слово своє і рученьку дала-єсь, а я взаємне, поки жив буду, тебе не забуду...».

«ЩО ТИ НА МЕНЕ, ПОЛКОВНИКУ, НАРІКАЄШ? НЕ ШАБЛЕЮ Ж НАС УЗЯЛИ»

(козацький полковник Гамалія царському полковникові Борисову на прийомі у гетьмана І. Самойловича)

Феномен гетьмана І. Мазепи — історичне явище, до якого ще не раз звертатимуться і вітчизняні дослідники, й зарубіжні. Адже події, що супроводжували конфлікт українського гетьмана з московським царем, — це лише вершина айсберга. Глибинний зміст українсько-московських стосунків початку XVII століття в зіткненні двох різних за характером політико-економічних систем: Україна ставала на капіталістичний шлях як у розвитку промисловості, так і в розвитку сільського господарства (фермерство замість кріпосницького визиску селян) тощо. Московський цар у будь-який спосіб прагнув розширити євразійську імперію, а в той же час в Україні активно засвоювали досвід європейського демократизму, що знайшло свій закономірний вияв у створенні вже згадуваної однієї з перших у світі конституцій (гетьмана П. Орлика).

Чернігів. Колегіум

Несумісність моделей суспільно-політичної поведінки в Московії та Гетьманщині (в першій все залежало від волі самодержця, в другій — від закону, перед яким усі рівні) давала про себе знати протягом усього існування козацької держави. Свавілля царських воєвод та служилих людей в Україні викликало протест козацької еліти ще в часи Б. Хмельницького, а особливо після нього. Так, полковник Г. Гуляницький (відданий прихильник гетьмана І. Виговського) відверто заявляв московським воєводам: «Будучи у складі Польщі і Великого князівства Литовського, за права й вольності свої ми стояли і завоювали свободу. Так само і вам кривд і грабежу не подаруємо». Рівень правової культури в Гетьманщині врешті-решт виявив себе у «Пактах і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького» 1710 р. (зауважимо, що Конституцію США прийнято 1787 р., а в Росії конституційні громадянські свободи проголошено лише 1905 р.).

У роки гетьманування І. Мазепи козацька держава зазнавала тяжких людських й економічних втрат: десятки тисяч українців гинули й калічилися у численних військових кампаніях імперії (за 1678—1701 рр. козаки-гетьманці брали участь у 20 походах московитів проти турків та кримських татар), гинули на будівництві російських міст, каналів, фортець (зокрема, на будівництві заснованого 16 травня 1703 р. Санкт-Петербурга працювало близько 60 тисяч вихідців з України). Масове вивезення з України продовольства, худоби й фуражу, утримування московських військ призвели до гострого невдоволення козацтва й загалом населення гетьмануванням І. Мазепи. Його навіть вважали «вітчимом України», «запроданцем», «московською душею» тощо.

Наступ на права України йшов широким фронтом, і це відповідало логіці розвитку імперської держави, яка в пошуці власної ідеології самопроголосила себе наступницею величі й могутності Давнього Риму. В «Сказанні про князів Володимирських» родовід московських царів виводився від римського імператора Августа Октавіана (?!). Київ, як і в цілому Україну, московські самодержці оминути не могли ніяк — тут жив князь Святий Володимир, який прийняв християнство. Звідси до Москви перейшов патріархат. Узявши на себе місію захисту світового православ'я, московські самодержці кинули виклик насамперед туркам, котрі 1453 р. захопили Константинополь (колишню столицю Візантії — Східної Римської імперії, герб якої — двоголовий орел став гербом Московії, а потім і Російської імперії Петра І. Трикольоровий державний прапор цар привіз із Голландії). Вихід до Середземномор'я Росії, щоправда, не вдався, Україну ж Москва врешті-решт підкорила повністю.

І. Мазепа, як мудрий і досвідчений політик, ясно уявляв майбутнє козацької держави у складі Московії: швидка трансформація у російську провінцію, економічний занепад, насильницьке нав'язування краю назви «Малоросія», замість утвердженої Б. Хмельницьким «Україна», русифікація, культурна відсталість. Що й сталося.

Віталій АЛІЦОВ.

П. Андрусів. «Зустріч І. Мазепи з К. Гордієнком»

Продовження. Початок у №№ 163, 168, 173, 178, 183, 188, 193, 198, 203, 208, 214, 220, 226, 232, 238, 243 (2002 р.), 5, 10 (2003 р.).

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Січень з груднем прощається, а на лютий очі косує

25 січня — Тетяни. Якщо вигляне сонце, то рано прилетять птахи з вирію, а коли сніжно, то дощитиме по літі.
28 січня — Отдання, Видення. Вважають, що цього дня чарівниці чаклують.
31 січня — Опанаса. Переважно цей день буває холодним, а тому кажуть: з Панасовими морозами жарти лихі.

Прикмети січня

- Якщо січень мокрий та з відлигами — чекай холодного літа.
- Сіра ворона при заході сонця самотиною сидить на верхівці найвищого дерева — чекай лютого морозу.
- Раннього морозяного вечора дружно розспівалися півні — чекай відлиги.
- Синичка зранку пищить — на легкий морозець.
- Місяць яскравий — до ясної погоди, а блідий, покритий туманцем — до снігу.

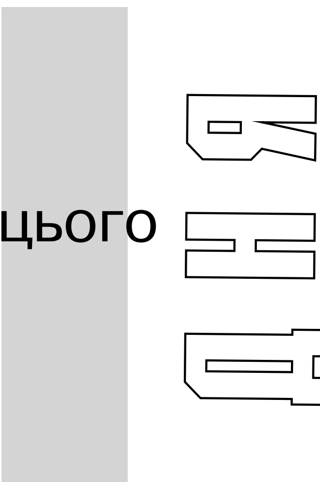

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

У САДУ ЧИ НА ГОРОДІ

Не всі дерева люблять сніг

Шар снігу на грядках під майбутній урожай має становити не менш як п'ятнадцять сантиметрів. Але, на жаль, цього року зима поскупилася, на дачних і городніх ділянках його не так уже й багато. Якщо ви з осені посіяли якісь культури, варто їх накрити сухою травою чи гілками. А можливо, вітром надуло замети, розкидайте самі сніг по ділянці. Робіть це акуратно, намагайтеся не затоптувати сніг, бо він максимально проявляє свої властивості в пухкому стані. А чим щільніший сніг, тим гірше для дерев, кущів. І ще. Багато снігу під яблунями, грушами не шкідливо для них, вони люблять вологу. А ось абрикоси, сливи, вишні надмірності снігу не терплять — вони можуть зіпріти та загинути.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1648 р. Повстання козаків на Запорожжі. Початок народно-визвольної війни проти польського поневолення. ■ 1882 р. У Києві створено Товариство грамотності. ■ 1918 р. Центральна рада та Рада народних міністрів переїжджають, через наступ більшовицьких військ, до Житомира. ■ 1927 р. Розпочався І Всеукраїнський з'їзд пролетарських письменників. ■ 1948 р. У столиці України відкрито пам'ятник генералові Ватутіну. ■ 1955 р. Видано указ Президії Верховної Ради СРСР про припинення стану війни між Радянським Союзом та Німеччиною.

Астрологічний прогноз з 27 січня по 2 лютого 2003 року

Можливо, ви зрозумієте, що мета, яку ви перед собою поставили, нереальна. Виникне почуття незадоволення. Труднощі в розв'язанні фінансових питань. Можливі контакти з цікавими непересічними людьми.

ОВЕН. Цього тижня надії, які ви покладаєте на друзів і покровителів, можуть не виправдатися. Можливе розчарування в колективі, з яким працюєте. Або вас здолають сумніви стосовно реальності перспектив і виконання ваших бажань.

ТЕЛЕЦЬ. Несподіване полегшення принесе завершення напруженої ситуації, в якій ви перебували останнім часом. Ви можете так захопитися своєю роботою, що не помітите, як вдома виникне ситуація, яка потребуватиме вашої присутності.

БЛИЗНЯТА. Ви будете впевнені в тому, що добре тільки там, де вас немає. Навіть, якщо піддастеся спокусі й зможете поїхати до місць, що вас приваблюють, то все одно будете незадоволені. На жаль, інформація, яку ви маєте, необ'єктивна.

РАК. Поточні обставини потребуватимуть вияву сили волі і рішучості, що може привести до того, що ви станете дуже вимогливі й категоричні до інших. Ви можете спровокувати інших людей до грубих і насильницьких дій або виявити їх самі.

ЛЕВ. Ваші дії та вчинки можуть стати незрозумілими навіть і для вас самих, і для близьких людей. У цей період посилиться спокуса потурати своїм бажанням, що може призвести до серйозного конфлікту між вами і близькими, особливо чоловіком або дружиною.

ДІВА. Якщо ви акцентуєте свою увагу на тому, що перебуває на роботі в підлеглому і залежному становищі, то це призведе до небажання виконувати свої обов'язки. Позбудетеся смутку, організуйтеся, візьміться за роботу: інакше депресія затягнеться.

ТЕРЕЗИ. Виконання звичних обов'язків стане нецікавим, вам необхідно знайти щось захопливе в тому, що ви щодня робите. Якщо не вийде, вам потрібна відпустка або хоча б короткочасний відпочинок. Цей тиждень справді хороший для подорожей з друзями.

СКОРПІОН. Невизначеність службових обов'язків призведе до того, що ви будете намагатися зробити все, але сили можуть виснажитися. Вам можуть докоряти близькі в надмірній зайнятості.

СТРІЛЕЦЬ. Ви можете не стриматися і піддатися на провокацію оточуючих, почнете доводити їм свою правоту, але цим тільки зашкодите собі. А ті, хто соромʼязливий, навпаки — у разі потреби відстоювати свої погляди, виявлять нерішучість, про що згодом жалкуватимуть.

КОЗЕРІГ. Вам здаватиметься, що вас перестали помічати, або самі підете в тінь. Протягом цього тижня можете зазнавати емоційних труднощів у суспільстві тих, хто вас знає: вам буде набагато легше і простіше перебувати в незнайомій обстановці.

ВОДОЛІЙ. Прагнення самоствердитися може призвести до того, що ви нехтуватимете правилами гри, за що негайно поплатитеся. Річ у тім, що ніні ви схильні переоцінювати свій вплив. Але дуже помиляєтеся, коли думаєте, що всі ваші дії правильні.

РИБИ. У цей період ви будете загострено сприймати присутність людей, що вас оточують, і бажання залишитися на самоті буде дуже сильним. Тільки зважте на те, що відпочити і набратися сил, ви можете занудитися і почати себе жаліти.

Брежнєва врятував чорний кіт?

(Початок на 4-й стор.).

Чи чекісти не дуже-то й хотіли знайти Ільїна, бо замах був вигідний багатьом, зокрема й Брежнєву. І замах — не що інше, як інсценування КДБ? Або Ільїну як дилетантові просто пощастило? Але чому тоді, пропустивши першу машину, він відкрив вогонь по другій, у якій зазвичай їздив Брежнєв? Ці відомості не було оприлюднено.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Загалом Ільїн устиг зробити... До речі, скільки версій, стільки й різних даних про кількість пострілів: від восьми до шістнадцяти. Одна з куль рикошетом поранила мотоцикліста, який супроводжував кортеж і направив мотоцикл просто на Ільїна та збив його. Після цього останнього заарештували.

Ільїн шкодував, що замах на Брежнєва був невдалий і що через його помилку Георгію Береговому осколки скла поранили обличчя, Андріану Ніколаєву куля зачепила спину. Водій машини Ілля Жарков помер за добу в лікарні. За деякими даними, було поранено і Терешкову.

А нападникові було пред'явлено обвинувачення за п'ятьма статтями Кримінального кодексу, але суду не було, був діагноз — психічний розлад. У травні Ільїна відправили до Казанської психлікарні. Про його долю згадали в роки перебудови і намагалися зробити з нього мало не героя. В серпні 1988 року його перевели в ленінградську психлікарню як такого, що не є небезпечним.

На цьому можна було б поставити крапку. Але я знайшла ще одну цікаву інформацію. Не знаю, якою мірою вона правдива. На початку січня 1969 року Брежнєв відвідав Індію. На одному з прийомів Леонідові Іллічу представили першосвященика ламаїстської церкви в Тибеті далай-ламу, про якого розповідали легенди. Потиснувши руку Генсекові, далай-лама попередив Брежнєва про смертельну небезпеку і подарував чорного кота, який мав дар передбачення. І саме в день повернення космонавтів Леонід Ілліч переконався, що кіт справді був наділений цим даром. Уранці кіт вистрибнув на груди Брежнєву і, невідривно дивлячись на господаря, почав жалісно нявкати. Це був тривожний сигнал і, побоюючися загрози, Брежнєв сказав тоді супровідникам, що зустрічають усе-таки космонавтів і не завадило б пропустити їх уперед, а самим стати в кінці колони...

Підготувала **Яна СТАДІЛЬНА.**

УСМІХНІТЬСЯ

Радіобазар

Якось Петрович поїхав на дачну ділянку саджати часник. У електричці чого тільки не наслухаєшся. Отож він прислухався до гомону трьох симпатичних дорослих чоловіків, мабуть, старих друзів. Чоловіків тих вочевидь єднало могутнє хобі — радіо. Тому найбільше друзяки теревенили про радіобазар, де, либонь, минала значна частина їхнього життя і з якого вони ще й добряче підгодовувалися.

— Мій сусіда, — гудів баритоном рудий здоровань, — винайшов пристрій, який автоматично відключає телерекламу, щойно вона починається, і вмикає програму лише тоді, коли реклама закінчується. Мало того, під час рекламної паузи автоматично починаються і демонструються фрагменти «Сімнадцяти миттєвостей весни», кінокомедій Гайдая або мильних серіалів за вибором. І все це він поставив на потік і має таку купу замовлень, що й не встигає їх виконувати. Теперечки в кадра непоганий бізнес — його й зовні вже не впізнати: із бідненьких — у фраєрки!... До речі, торгову марку пройдисвіт для дивопристрою вигадав — «Мак-Ті-Ві», на честь улюбленого напою «Мак Кофі».

— Теж мені чудернацька назва! — обурився один із друзів — пикатий. — Чи знаєте ви, чим заробляє Грицько з шостого місця в сьомому ряду? Він «палить» звичайнісінькі приймачі, але з незвичайною назвою: «Опозон-Біо». «Опозон» розшифровується доволі просто — опозиційні новини. А «Біо» цей приймач називається тому, що, крім кількох кнопочок, не має іншого управління, до того ж налаштований він лише на «Бі-бі-сі», «Свободу», «Німецьку хвилю» та ін. Грицько каже, що іще при Ілліческі захворів на тяжку форму алергії на тодішні передачі новин... Тепер, коли новини вітчизняного гатунку не відрізниш за змістом та стилем від часів розвиненого соціалізму, Грицько забезпечив себе особливим терапевтично-профілактичним радіо, від споживання якого у нього поліпшився сон, стан нервової системи, і він навіть майже перестав пити горілку. Отож «Опозон» той — зовсім дурниця і, щоб скласти його, не треба мати розуму Ейнштейна. А бач, торгує приймачами — аж гуде!..

Петрович занервував: він мав точнісінько такий діагноз, як у Грицька, і слухав передачі лише закордонного радіо. Чоловік зиркнув на годинника, потім у вікно. «Так, — міркував він, — сьогодні субота, базарний день — раз; якщо вийти на наступній зупинці, то через десять хвилин буде зустрічна електричка в акурат до Караваєвих Дач — два; і шосте місце в сьомому ряду — це три!» Петрович рвучко підвівся і, перепрошуючи в пасажирів, почав продиратися до виходу. «А що, — подумав він, — часник від мене нікуди не втече, а от здоров'я — воно всьому голова». І уявив собі, як під заспокійливі звуки «Опозона-Біо» залюбки саджатиме завтра часник. І перш ніж він зробив крок на платформу, раптом майнув здогад: «А може, оте «Біо» з «Опозону» цілюще діє й на рослини і вражай підвищує?!»

Юрій БОЛЬШАК.

КРОСВОРД № 01 від Сергія Шеметова

По горизонталі:

1. Человек, умеющий «сделать деньги из воздуха».
6. Посредник при заключении сделок на бирже, специализирующийся по определенным видам товаров или услуг.
7. Договор купли-продажи.
10. Машина, выдающая «нагора» хрустящие купюры.
12. Денежное обеспечение за выслугу лет.
17. Банковское извещение о выполнении расчетной операции.
18. К. Маркс по отношению к «Капиталу».
19. Ведение бухгалтерского учета, при котором все счетные записи делают в день совершения хозяйственных операций.
20. 100 чентезимо в Италии или 100 курушей в Турции.
21. Система мероприятий по изучению рынка и активному воздействию на потребительский спрос.
23. Краткий кредит банка надежному лицу.
27. Денежное выражение стоимости товара.
28. Одна из главных товарных с/х культур Бразилии.
29. Как перевести на русский латинское слово «фиск»?
30. Основная трудовая масса населения.
32. Тот, кого обслуживают.
33. Территория одного государства, окруженная со всех сторон территорией другого государства.
36. Председатель Верховной Рады Украины.
37. Профессор Северо-Западного университета США, автор учебника «Основы маркетинга».
38. Руководящее указание высшего органа подчиненным.

По вертикали:

2. Получение в долг денег на определенных условиях.
3. Плата «за услугу» коррумпированным чиновнику.
4. Возмездное пользование имуществом.
5. Устройство, служащее для ввода в компьютер графического изображения.
8. Правовое положение гражданина.
9. Делегация, посылаемая в другую страну с определенным поручением.
11. Термин «бухгалтерия» состоит из двух немецких слов. Halten — держать, а что означает первая часть — buch?
12. Украинский ученый, под руководством которого был построен уникальный киевский мост.
13. Экономическая депрессия.
14. Договор между Римским Папой как главой католической церкви и каким-либо государством.
15. Операция покупки торговых задолженностей предприятия с принятием на себя покупающей стороной обязательств по их взысканию.
16. Перевод иностранной валюты или золота из одной страны в другую.
22. Краткосрочный коммерческий кредит, погашаемый по первому требованию.
24. Посещение, преимущественно официальное.
25. Торговое или промышленное предприятие, производственное объединение.
26. Денежная единица Нового Света.
29. Правая сторона бухгалтерских счетов.
31. Нормативный акт главы государства.
34. Условная азбука при секретной переписке.
35. Неофициальное название Консервативной партии Великобритании.

ЯКЩО ВИ ВОДОЛІЙ

Зранку — чашка солі для бадьорості

Народжені під знаком Водолія чекають разючих успіхів і схильні до радикальних способів: від відпочинку — до бурхливої діяльності, від посту — до переїдання. У Водолія тонкі риси обличчя, красиві великі очі з живим виразом. Належать до важких пацієнтів, під час захворювання лікування швидко набридає, страждають на безсоння. Хвороби: підвищена кислотність, часті порушення травного тракту, серйозні інфекції. Корисно більше бувати на свіжому повітрі, частіше змінювати умови, вживати якомога більше вітамінів. Хлористий натрій, так необхідний Водоліям, тобто звичайна харчова сіль, у достатній кількості міститься у сирій капусті, шпинаті, моркві, редьці, а кальцій — в сирі та молоці.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописи не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311015. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»